ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
VERICA TRSTENJAK
της 17ης Φεβρουαρίου 2011[1]

Πίνακας περιεχομένων

I — Εισαγωγή ..... I - 3446

II — Νομικό πλαίσιο ..... I - 3447

A — Το δίκαιο της Ένωσης ..... I - 3447

1. Επισκόπηση ..... I - 3447

2. Οδηγίες ..... I - 3448

α) Η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας ..... I - 3448

β) Η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες ..... I - 3451

γ) Οδηγία 2002/77 ..... I - 3453

B — Η εθνική νομοθεσία ..... I - 3453

III — Τα πραγματικά περιστατικά και η διάταξη περί παραπομπής ..... I - 3455

IV — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου ..... I - 3457

V — Επιχειρήματα των διαδίκων ..... I - 3458

A — Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος ..... I - 3458

B — Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος ..... I - 3459

VI — Νομική εκτίμηση ..... I - 3460

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική. Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

A — Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα ..... I - 3460

1. Αντικείμενο της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία προβλέπει το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας ..... I - 3460

α) Ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει του γράμματος αυτού ..... I - 3460

β) Ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει της συστηματικής διαρθρώσεώς της ..... I - 3461

γ) Ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει του επιδιωκόμενου σκοπού ..... I - 3463

δ) Συμπέρασμα ..... I - 3465

2. Το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν προβαίνει σε πλήρη εναρμόνιση της υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων ..... I - 3465

3. Η υποχρέωση των κρατών μελών να σέβονται τις εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ..... I - 3467

α) Αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών στην αγορά καταλόγων συνδρομητών που διατίθενται στο κοινό είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου ..... I - 3468

β) Η υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων που προβλέπει το άρθρο 47 του TKG ως εθνικό μέτρο το οποίο επηρεάζει τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ..... I - 3469

γ) Εκτίμηση της συμβατότητας προς την οδηγία ορισμένων εθνικών μέτρων τα οποία επηρεάζουν τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ..... I - 3470

2. Εκτίμηση ..... I - 3476

B — Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ..... I - 3476

VII — Πρόταση ..... I - 3484

I — Εισαγωγή

1. Στην παρούσα διαδικασία την κινηθείσα δυνάμει του άρθρου 267 της ΣΛΕΕ, το Bundesverwaltungsgericht (στο εξής: αιτούν δικαστήριο) ζητεί, με δύο προδικαστικά ερωτήματά του, από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει την οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (στο εξής: οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας) [2], καθώς και την οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (στο εξής: οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) [3].

2. Με αυτά τα προδικαστικά ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστούν οι προϋποθέσεις και το εύρος της προβλεπόμενης στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας υποχρεώσεως των επιχειρήσεων, οι οποίες παρέχουν σε συνδρομητές τηλεφωνικούς αριθμούς (στο εξής: τηλεφωνικές επιχειρήσεις), να θέτουν τα στοιχεία των συνδρομητών στη διάθεση των παρόχων καταλόγων συνδρομητών στους οποίους το κοινό έχει πρόσβαση είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου.

3. Τα ερωτήματα αυτά τίθενται στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Deutsche Telekom AG (στο εξής: προσφεύγουσα της κύριας δίκης) και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (στο εξής: καθής της κύριας δίκης), η οποία εκπροσωπείται από την ομοσπονδιακή υπηρεσία ηλεκτρισμού, αερίου, τηλεπικοινωνιών, ταχυδρομείου και σιδηροδρόμων (στο εξής: ομοσπονδιακή υπηρεσία δικτύων). Η εν λόγω ένδικη διαφορά αφορά τη νομιμότητα αποφάσεως της ομοσπονδιακής υπηρεσίας δικτύων με την οποία αυτή υποχρέωσε την προσφεύγουσα της κύριας δίκης να διαθέτει, βάσει αναλυτικά περιγραφόμενων προϋποθέσεων, τα στοιχεία συνδρομητών που έχει στην κατοχή της, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος, με σκοπό την κατάρτιση δημοσίων καταλόγων συνδρομητών ακόμη και στην περίπτωση που οι συνδρομητές ή οι παρέχοντες σε αυτούς τηλεφωνικές υπηρεσίες επιθυμούν τη δημοσίευση των στοιχείων αυτών μόνον από μία ή πλείονες συγκεκριμένες επιχειρήσεις, η δε επιχείρηση που υποβάλλει το σχετικό αίτημα δεν περιλαμβάνεται μεταξύ αυτών των επιχειρήσεων που έχουν αυτό το «δικαίωμα».

2 — ΕΕ L 108, σ. 51.
3 — ΕΕ L 201, σ. 37.

II — Νομικό πλαίσιο

Α — *Το δίκαιο της Ένωσης*[4]

1. Επισκόπηση

4. Από τα μέσα της δεκαετίας του'80, ο νομοθέτης της Ένωσης επιχείρησε το ελεγχόμενο άνοιγμα και την απελευθέρωση των εθνικών αγορών τηλεπικοινωνιών. Σε ένα πρώτο στάδιο, το οποίο εκτείνεται από τη δεκαετία του 1980 έως το 2002, εκδόθηκε πλειάδα οδηγιών από το Συμβούλιο καθώς και από την Επιτροπή. Σκοπός των οδηγιών (απελευθερώσεως) που εξέδωσε η Επιτροπή ήταν το άνοιγμα των αγορών. Αντιθέτως, σκοπός των οδηγιών (εναρμονίσεως) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[5] ήταν να συμβάλουν στην ενοποίηση των ποικίλων εθνικών ρυθμίσεων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

5. Αυτό το νομοθετικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες αντικαταστάθηκε το 2002 από ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο περιλαμβάνει κατ' ουσίαν μια οδηγία-πλαίσιο[6] και τέσσερις ειδικές οδηγίες[7] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και μια οδηγία[8] (για τον ανταγωνισμό). Μεταξύ των τεσσάρων ειδικών οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περιλαμβάνεται η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας καθώς και η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, στις οποίες αναφέρεται η παρούσα διάταξη περί παραπομπής.

4 — Βάσει των χαρακτηρισμών που χρησιμοποιούνται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η έννοια «δίκαιο της Ένωσης» χρησιμοποιείται ως περιλαμβάνουσα τόσο το κοινοτικό δίκαιο όσο και το δίκαιο της Ένωσης. Εν συνεχεία, καθό μέτρο πρόκειται για επιμέρους διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου, θα παρατίθενται οι *ratione temporis* ισχύουσες διατάξεις.

5 — Έτσι, π.χ.: οδηγία 97/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997, για τη διασύνδεση στο χώρο των τηλεπικοινωνιών προκειμένου να διασφαλισθεί καθολική υπηρεσία και διαλειτουργικότητα, με εφαρμογή των αρχών παροχής ανοικτού δικτύου (ONP) (ΕΕ L 199, σ. 32), οδηγία 97/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, περί επεξεργασίας των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα (ΕΕ L 24, σ. 1), οδηγία 98/10/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 1998, για την εφαρμογή της παροχής ανοικτού δικτύου (ONP) στη φωνητική τηλεφωνία και για την καθολική υπηρεσία για τις τηλεπικοινωνίες σε ανταγωνιστικό περιβάλλον (ΕΕ L 101, σ. 24).

6 — Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο) (ΕΕ L 108, σ. 33)

7 — Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την πρόσβαση) (ΕΕ L 108, σ. 7), οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση) (ΕΕ L 108, σ. 21), οδηγία καθολικής υπηρεσίας (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 2), οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 3).

8 — Οδηγία 2002/77/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 249, σ. 21).

2. Οδηγίες

α) Η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας

6. Η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας αντικατέστησε την οδηγία 98/10 [9] καθώς και ένα μέρος της οδηγίας 97/33 [10].

7. Η ενδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας έχει ως εξής:

«Οι πληροφορίες καταλόγου και η υπηρεσία πληροφοριών καταλόγου αποτελούν ουσιαστικό μέσο πρόσβασης στις διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες τηλεφωνίας και μέρος της υποχρέωσης παροχής καθολικής υπηρεσίας. Οι χρήστες και οι καταναλωτές επιθυμούν πλήρεις καταλόγους και υπηρεσία πληροφοριών καταλόγου που να καλύπτει όλους τους καταχωρισμένους συνδρομητές τηλεφώνου και τους αριθμούς τους (τόσο τους σταθερούς όσο και τους κινητούς) και την παρουσίαση των πληροφοριών αυτών χωρίς διακρίσεις. Η οδηγία 97/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, περί επεξεργασίας των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα, προστατεύει το δικαίωμα της [ιδιωτικής] ζωής των συνδρομητών όσον αφορά τη συμπερίληψη των πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν σε δημόσιο κατάλογο συνδρομητών.»

8. Η 35η αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία έχει ως εξής:

«Η παροχή υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων είναι ήδη ανοικτή στον ανταγωνισμό. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας συμπληρώνουν τις διατάξεις της οδηγίας 97/66/ΕΚ και παρέχουν στους συνδρομητές το δικαίωμα αναγραφής των προσωπικών τους στοιχείων σε έντυπο ή σε ηλεκτρονικό κατάλογο. Όλοι οι φορείς παροχής υπηρεσιών που διαθέτουν αριθμούς τηλεφώνου στους συνδρομητές τους, υποχρεούνται να διαθέτουν τις σχετικές πληροφορίες κατά τρόπο δίκαιο, κοστοστρεφή και αμερόληπτο.»

9. Το άρθρο 5 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία το οποίο επιγράφεται «Υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου και κατάλογοι» προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι:

α) διατίθεται στους τελικούς χρήστες ένας τουλάχιστον πλήρης κατάλογος συνδρομητών, σε εγκεκριμένη από την αρμόδια αρχή μορφή, είτε έντυπη είτε ηλεκτρονική είτε σε αμφότερες τις μορφές, ο οποίος ενημερώνεται τακτικά, τουλάχιστον μια φορά ετησίως·

9 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 5.
10 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 5.

β) διατίθεται σε όλους τους τελικούς χρήστες, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών κοινοχρήστων τηλεφώνων, τουλάχιστον μία πλήρης τηλεφωνική υπηρεσία πληροφοριών καταλόγου.

(2) Οι κατάλογοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 12 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ, όλους τους συνδρομητές των διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών.

(3) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι [οι] επιχειρήσεις που παρέχουν τις υπηρεσίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφαρμόζουν την αρχή της αμεροληψίας κατά την επεξεργασία των πληροφοριών που τους διατίθενται από άλλες επιχειρήσεις.»

10. Με την οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, για τροποποίηση της οδηγίας 2002/22/ΕΚ για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της οδηγίας 2002/58/ΕΚ σχετικά με την επεξεργασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του κανονισμού (ΕΚ) 2006/2004 για τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών [11], το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας τροποποιήθηκε υπό την έννοια ότι η περιεχόμενη σε αυτό παραπομπή στο άρθρο 11 της οδηγίας 97/66 αντικαταστάθηκε από παραπομπή στο άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Η τροποποίηση αυτή έχει απλώς διευκρινιστικό χαρακτήρα. Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, οι παραπομπές στην οδηγία 97/66 θεωρούνται ως παραπομπές στην οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

11. Το άρθρο 25 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, το οποίο επιγράφεται «Υπηρεσίες τηλεφωνητή και υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου», ορίζει τα εξής:

«(1) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν το δικαίωμα των συνδρομητών των διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών, να καταχωρίζονται τα στοιχεία τους στον διαθέσιμο στο κοινό κατάλογο, που αναφέρεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄.

(2) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, όλες οι επιχειρήσεις που χορηγούν αριθμούς τηλεφώνου σε συνδρομητές, ικανοποιούν κάθε εύλογο αίτημα για τη διάθεση, στο πλαίσιο της παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων, των σχετικών πληροφοριών σε συμφωνημένη μορφή και κατά τρόπο δίκαιο, αντικειμενικό, κοστοστρεφή και αμερόληπτο.

(3) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, όλοι οι τελικοί χρήστες που είναι συνδεδεμένοι με το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο, έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες βοήθειας μέσω τηλεφωνητή και σε υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου,

11 — ΕΕ L 337, σ. 11. Δυνάμει του άρθρου 5 της οδηγίας 2009/136, η εν λόγω οδηγία αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσιεύσεώς της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, η εν λόγω οδηγία άρχισε να ισχύει από 19 Δεκεμβρίου 2009. Δυνάμει του άρθρου της 4, παράγραφος 1, η οδηγία πρέπει να μεταφερθεί από τα κράτη μέλη στην εσωτερική νομοθεσία τους μέχρι τις 25 Μαΐου 2011.

σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β΄.

[…]

(5) Οι παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των απαιτήσεων της κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, ιδίως του άρθρου 11 της οδηγίας 97/66/ΕΚ.»

12. Με την οδηγία 2009/136, το άρθρο 25, παράγραφοι 1, 3 και 5, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας τροποποιήθηκε ως εξής:

«(1) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν το δικαίωμα των συνδρομητών των διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών, να καταχωρίζονται τα στοιχεία τους στο διαθέσιμο στον κοινό κατάλογο, που αναφέρεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, και τα στοιχεία αυτά να διατίθενται σε [παρέχοντες υπηρεσίες] πληροφοριών καταλόγου ή/και σε καταλόγους σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2.

(3) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι όλοι οι τελικοί χρήστες στους οποίους παρέχεται διαθέσιμη στο κοινό τηλεφωνική υπηρεσία έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές μπορούν να επιβάλλουν υποχρεώσεις και όρους στις επιχειρήσεις που ελέγχουν την πρόσβαση στους τελικούς χρήστες για την παροχή υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 της οδηγίας 2002/19/ΕΚ (οδηγία για την πρόσβαση). Αυτοί οι όροι και οι υποχρεώσεις είναι αντικειμενικοί, ισότιμοι, διαφανείς και αντικειμενικοί.

[…]

(5) Οι παράγραφοι 1 έως 4 εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων του κοινοτικού δικαίου για την προστασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, και ιδίως του άρθρου 12 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες).»

13. Η 38η αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2009/136 δίδει τις ακόλουθες εξηγήσεις για την τροποποίηση αυτή:

«Οι υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου πρέπει να προσφέρονται, και συχνά προσφέρονται, σε καθεστώς ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 2002/77/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Τα μέτρα σε επίπεδο χονδρικής, που εξασφαλίζουν την καταγραφή των στοιχείων των τελικών χρηστών (τόσο σταθερής όσο και κινητής τηλεφωνίας) σε βάσεις στοιχείων θα πρέπει να συμμορφώνονται προς τις

διασφαλίσεις για την προστασία των προσωπικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 12 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες). Η παροχή αυτών των στοιχείων σε παρόχους υπηρεσιών, με τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν κεντρικό μηχανισμό για την παροχή συνεπών συγκεντρωτικών πληροφοριών σε παρόχους υπηρεσιών καταλόγου και την παροχή πρόσβασης στο δίκτυο με λογικούς και διαφανείς όρους, πρέπει να είναι προσανατολισμένη στο κόστος ώστε να διασφαλίζεται ότι οι τελικοί χρήστες επωφελούνται πλήρως από τον ανταγωνισμό, με απώτερο στόχο να γίνει δυνατή η άρση των επιμέρους ρυθμίσεων από τις υπηρεσίες αυτές και η παροχή προσφορών υπηρεσιών καταλόγου με λογικούς και διαφανείς όρους.»

β) Η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

14. Η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες αντικατέστησε την οδηγία 97/66 [12].

15. Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«Επιδίωξη της παρούσας οδηγίας είναι να σεβαστεί τα θεμελιώδη δικαιώματα, τηρεί δε τις βασικές αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, η παρούσα οδηγία επιδιώκει να διασφαλισθεί η πλήρης τήρηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη αυτού.»

16. Η 38η και η 39η αιτιολογική σκέψης της οδηγίας αυτής έχουν ως εξής:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να περιορίζουν τα δικαιώματα της ιδιωτικής ζωής των χρηστών και των συνδρομητών όσον αφορά την αναγνώριση καλούσας γραμμής, όταν αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου να ανιχνευθούν οχληρές κλήσεις, και όσον αφορά την αναγνώριση καλούσας γραμμής και τα στοιχεία θέσης, όταν είναι απαραίτητο προκειμένου οι υπηρεσίες επείγουσας ανάγκης να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά. Για όλους αυτούς τους σκοπούς, τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν ειδικές διατάξεις που εξουσιοδοτούν τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας να χορηγούν πρόσβαση στην αναγνώριση καλούσας γραμμής και τα στοιχεία θέσης δίχως την εκ των προτέρων συγκατάθεση των αφορωμένων χρηστών ή συνδρομητών.

Η υποχρέωση ενημέρωσης των συνδρομητών σχετικά με τον ή τους σκοπούς των

12 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 5.

δημοσίων καταλόγων, στους οποίους πρόκειται να περιληφθούν τα στοιχεία ταυτότητάς τους, πρέπει να επιβάλλεται στο μέρος που συλλέγει τα στοιχεία για τον σκοπό αυτό. Όταν τα στοιχεία μπορούν να διαβιβασθούν σε έναν ή περισσότερους τρίτους, ο συνδρομητής θα πρέπει να ενημερώνεται για αυτή τη δυνατότητα και για τον παραλήπτη ή για τις κατηγορίες των πιθανών παραληπτών. Η τυχόν διαβίβαση θα πρέπει να τελεί υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για λόγους άλλους από εκείνους, για τους οποίους συλλέχθηκαν. Εάν το μέρος που συλλέγει τα στοιχεία από τον συνδρομητή ή κάποιος τρίτος, στον οποίο έχουν διαβιβαστεί τα στοιχεία, επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει για κάποιον επιπλέον σκοπό, τότε είτε το μέρος αυτό είτε ο τρίτος πρέπει να ζητούν εκ νέου τη συγκατάθεση του συνδρομητή.»

17. Το άρθρο 12 της οδηγίας αυτής επιγράφεται «Τηλεφωνικοί κατάλογοι συνδρομητών».

«(1) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι συνδρομητές ενημερώνονται, ατελώς και πριν περιληφθούν στον κατάλογο, σχετικά με τους σκοπούς έντυπων ή ηλεκτρονικών καταλόγων συνδρομητών που διατίθενται στο κοινό ή μπορεί να αποκτηθούν μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, στους οποίους μπορεί να περιλαμβάνονται τα προσωπικά τους στοιχεία, καθώς και σχετικά με τις περαιτέρω δυνατότητες χρήσης που βασίζονται σε λειτουργίες αναζήτησης ενσωματωμένες σε ηλεκτρονικές εκδόσεις του καταλόγου.

(2) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι συνδρομητές να έχουν την ευκαιρία να καθορίζουν εάν και ποια από τα προσωπικά τους στοιχεία θα περιλαμβάνονται σε δημόσιους καταλόγους, στον βαθμό που τα εν λόγω στοιχεία είναι συναφή με τους σκοπούς του καταλόγου όπως καθορίζεται από τον φορέα παροχής του καταλόγου, και να επαληθεύουν, να διορθώνουν ή να αποσύρουν τα εν λόγω στοιχεία. Η μη εγγραφή, η επαλήθευση, η διόρθωση ή η απόσυρση των προσωπικών στοιχείων από το δημόσιο κατάλογο συνδρομητών γίνεται ατελώς.

(3) Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν να ζητείται η πρόσθετη συγκατάθεση των συνδρομητών για οποιοδήποτε άλλο σκοπό δημόσιου καταλόγου, εκτός της έρευνας των στοιχείων επαφής προσώπων βάσει του ονόματός τους και, εάν απαιτείται, ενός ελάχιστου αριθμού άλλων στοιχείων ταυτότητας.

(4) Οι παράγραφοι 1 και 2 ισχύουν για τους συνδρομητές που είναι φυσικά πρόσωπα. Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να μεριμνούν ώστε, στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου και της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας, τα έννομα συμφέροντα των συνδρομητών που δεν είναι φυσικά πρόσωπα να προστατεύονται επαρκώς σε ό,τι αφορά την αναγραφή των στοιχείων τους σε δημόσιους καταλόγους.»

γ) Οδηγία 2002/77

18. Το άρθρο 5 της οδηγίας 2002/77 επιγράφεται «Υπηρεσίες καταλόγου»:

«Τα κράτη μέλη φροντίζουν για την κατάργηση όλων των αποκλειστικών δικαιωμάτων όσον αφορά την εγκατάσταση και παροχή υπηρεσιών καταλόγου, στις οποίες περιλαμβάνονται τόσο η δημοσίευση καταλόγων όσο και η παροχή πληροφοριών καταλόγου στην επικράτειά τους.»

Β — *Η εθνική νομοθεσία*

19. Το άρθρο 47 του νόμου για τις τηλεπικοινωνίες (Telekommunikationsgesetz, στο εξής: TKG) επιγράφεται «Διάθεση στοιχείων συνδρομητών»

«(1) Κάθε επιχείρηση, η οποία παρέχει τηλεφωνικές υπηρεσίες στο κοινό και χορηγεί τηλεφωνικούς αριθμούς σε τελικούς χρήστες, υποχρεούται, τηρώντας τις εφαρμοστέες ρυθμίσεις της νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, να θέτει στη διάθεση κάθε επιχειρήσεως που υποβάλλει σχετικό αίτημα στοιχεία συνδρομητών, δυνάμει της παραγράφου 2, τέταρτη περίοδος, για τον σκοπό της παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών. Τα στοιχεία πρέπει να διαβιβάζονται αμελλητί και κατά τρόπο που να μην εισάγει δυσμενείς διακρίσεις.

(2) Στοιχεία συνδρομητών είναι τα στοιχεία που δημοσιεύονται δυνάμει του άρθρου 104 στους καταλόγους συνδρομητών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται, πέραν του αριθμού, τόσο τα στοιχεία που πρέπει να δημοσιεύονται όσο και το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση και περαιτέρω στοιχεία όπως είναι το επάγγελμα, ο κλάδος, το είδος της συνδέσεως και τα πρόσωπα που κάνουν επίσης χρήση, εφόσον υπάρχουν στην επιχείρηση. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν επίσης όλες τις επεξεργασμένες κατά τρόπο σύμφωνο προς τις ανάγκες των πελατών και βάσει του εκάστοτε επιπέδου τεχνικής προόδου πληροφορίες, συνδέσεις, κατηγοριοποιήσεις και ταξινομήσεις που είναι αναγκαίες για τη δημοσίευση των στοιχείων αυτών στο πλαίσιο της παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών βάσει της πρώτης περιόδου, τηρουμένων δε των εφαρμοστέων ρυθμίσεων της νομοθεσίας περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Τα στοιχεία πρέπει να είναι πλήρη και να έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία, από απόψεως περιεχομένου καθώς και από τεχνικής απόψεως, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να καταχωριστούν βάσει του εκάστοτε επιπέδου τεχνολογικής προόδου χωρίς δυσχέρειες σε έναν φιλικό προς τους πελάτες διαμορφωμένο κατάλογο συνδρομητών ή σε μια αντίστοιχη τράπεζα δεδομένων βάσει της οποίας θα παρέχονται πληροφορίες καταλόγου.

(3) Εάν ανακύψουν διαφορές μεταξύ των επιχειρήσεων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις παραγράφους 1 και 2, εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν το άρθρο 133.

(4) Για τη διαβίβαση στοιχείων συνδρομητών μπορεί να καταβάλλεται τέλος· τούτο

υπόκειται κατά κανόνα σε εκ των υστέρων ρύθμιση βάσει του άρθρου 38, παράγραφοι 2 έως 4. Ένα τέτοιο τέλος πρέπει να υπόκειται στην υποχρέωση περί λήψεως εγκρίσεως του άρθρου 31, μόνον εάν η επιχείρηση διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά των παροχών που απευθύνονται σε τελικούς χρήστες.»

20. Το άρθρο 104 του TKG επιγράφεται «Κατάλογοι» συνδρομητών:

«Η καταχώριση σε δημόσιους καταλόγους, έντυπους ή ηλεκτρονικούς, μπορεί να περιλαμβάνει το όνομα, τη διεύθυνση και συμπληρωματικά στοιχεία των συνδρομητών όπως είναι το επάγγελμα, ο κλάδος και το είδος της συνδέσεως, εφόσον οι συνδρομητές υποβάλλουν σχετικό αίτημα. Συναφώς, οι συνδρομητές μπορούν να καθορίζουν τα στοιχεία τα οποία θα δημοσιεύονται στους καταλόγους. Κατόπιν αιτήματος του συνδρομητή, μπορούν να καταχωρίζονται τα πρόσωπα που είναι επίσης χρήστες, εφόσον αυτά συμφωνούν.»

21. Το άρθρο 105 του TKG επιγράφεται «Παροχή πληροφοριών»:

«(1) Επιτρέπεται η παροχή πληροφοριών σε σχέση με τους τηλεφωνικούς αριθμούς που είναι καταχωρισμένοι στους καταλόγους συνδρομητών τηρουμένων των περιορισμών του άρθρου 104 και των παραγράφων 2 και 3.

(2) Το τηλεφωνικό αίτημα περί παροχής πληροφοριών για τηλεφωνικούς αριθμούς συνδρομητών πρέπει να ικανοποιείται μόνον εφόσον οι συνδρομητές έχουν ενημερωθεί δεόντως σε σχέση με τη δυνατότητα τους να αρνηθούν τη διαβίβαση του τηλεφωνικού αριθμού τους σε τρίτους και δεν έκαναν χρήση αυτού του δικαιώματός τους αρνήσεως. Πληροφορίες που δεν αφορούν τους τηλεφωνικούς αριθμούς, αλλά τα στοιχεία που δημοσιεύονται δυνάμει του άρθρου 104 μπορούν να χορηγούνται μόνον εάν ο συνδρομητής συναινεί στην παροχή πληροφοριών σε τρίτους.

(3) Η μέσω τηλεφωνικής κλήσεως παροχή πληροφοριών σχετικά με το ονοματεπώνυμο ή το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του συνδρομητή, του οποίου είναι γνωστός μόνον ο τηλεφωνικός αριθμός, επιτρέπεται, εάν ο συνδρομητής, ο οποίος έχει καταχωριστεί στον κατάλογο συνδρομητών, δεν έχει αντιταχθεί σε τούτο, αφού προηγουμένως ενημερώθηκε από τον παρέχοντα σε αυτόν υπηρεσίες σχετικά με το δικαίωμά του αρνήσεως.

(4) Τυχόν εναντίωση βάσει της παραγράφου 2, πρώτη περίοδος, ή της παραγράφου 3, ή τυχόν συναίνεση βάσει της παραγράφου 2, δεύτερη περίοδος, πρέπει αμελλητί να σημειώνεται στα στοιχεία του πελάτη του παρέχοντος υπηρεσίες και του κατά την έννοια της παραγράφου 1 παρέχοντος οι οποίες περιλαμβάνονται στους καταλόγους. Και οι λοιποί παρέχοντες υπηρεσίες πρέπει να συμμορφώνονται προς τυχόν εναντίωση ή συναίνεση του συνδρομητή, εφόσον αυτοί είχαν την εύλογη δυνατότητα να λάβουν γνώση του γεγονότος ότι η εναντίωση ή η συναίνεση είναι σημειωμένη στους καταλόγους του προσφέροντος υπηρεσίες και του κατά την έννοια της παραγράφου 1 προσφέροντος.»

22. Το άρθρο 133, παράγραφος 1, του TKG επιγράφεται «Λοιπές διαφορές μεταξύ επιχειρήσεων»:

«Εάν ανακύψουν διαφορές μεταξύ των επιχειρήσεων σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα νόμο ή βάσει του παρόντος νόμου, οι οποίες εκμεταλλεύονται δημόσια δίκτυα τηλεπικοινωνιών ή παρέχουν υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών στο κοινό, τότε το τμήμα λήψεως αποφάσεων [της ομοσπονδιακής υπηρεσίας δικτύων], εφόσον ο νόμος δεν ορίζει άλλο τι, κατόπιν αιτήματος ενός μέρους, λαμβάνει δεσμευτική απόφαση κατόπιν ακροάσεως των εμπλεκομένων. Η απόφαση για τη διαφορά πρέπει να ληφθεί εντός μέγιστης προθεσμίας τεσσάρων μηνών από της υποβολής σχετικού αιτήματος εκ μέρους τινός εκ των εμπλεκομένων στη διαφορά.»

III — Τα πραγματικά περιστατικά και η διάταξη περί παραπομπής

23. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης είναι επιχείρηση παροχής τηλεπικοινωνιών η οποία παρέχει στους τελικούς χρήστες, μέσω αναλογικών ή ISDN τηλεφωνικών συνδέσεων, πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο και στη χρήση του για τηλεφωνικές υπηρεσίες. Ως εκμεταλλευόμενη το δίκτυο, χορηγεί τηλεφωνικούς αριθμούς στους συνδρομητές της. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης παρέχει, πέραν των ανωτέρω, καθ' όλη την έκταση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας υπηρεσίες πληροφοριών τηλεφωνικού καταλόγου καθώς και υπηρεσίες πληροφοριών μέσω του διαδικτύου. Περαιτέρω, μέσω θυγατρικών εταιριών της, προβαίνει στην έκδοση καταλόγων συνδρομητών. Τα προς τούτο απαιτούμενα στοιχεία διαχειρίζεται η προσφεύγουσα της κύριας δίκης στο πλαίσιο τράπεζας στοιχείων συνδρομητών. Η τράπεζα αυτή δεν περιέχει μόνο στοιχεία των ιδίων πελατών της, αλλά και στοιχεία συνδρομητών άλλων παρεχόντων τηλεφωνικές υπηρεσίες, ιδίως αυτών οι οποίοι δεν προβαίνουν οι ίδιοι στην έκδοση καταλόγων συνδρομητών και χρησιμοποιούν προς εκπλήρωση των αιτημάτων καταχωρίσεως των πελατών τους, βάσει συμβατικής συμφωνίας, τους καταλόγους της προσφεύγουσας της κύριας δίκης.

24. Η τράπεζα στοιχείων συνδρομητών της προσφεύγουσας της κύριας δίκης αποτελείται από έναν «δημόσιο» και από έναν «μη δημόσιο» επί μέρους κατάλογο. Ο «δημόσιος» επί μέρους κατάλογος αποτελείται από στοιχεία για τη δημοσίευση των οποίων στους καταλόγους των ανταγωνιστών παρόχων δεν αντιτάχθηκε ούτε ο οικείος συνδρομητής ούτε ο παρέχων τηλεφωνικές υπηρεσίες σε αυτόν. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης θέτει τα στοιχεία αυτά στη διάθεση και άλλων επιχειρήσεων προκειμένου να δημοσιευθούν στους καταλόγους τους συνδρομητών και προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου. Οι υπηρεσίες της προσφεύγουσας της κύριας δίκης αφορούν αποκλειστικά περαιτέρω στοιχεία προερχόμενα από τον «μη δημόσιο» επί μέρους κατάλογο. Ο επί μέρους αυτός κατάλογος περιλαμβάνει τα στοιχεία τα οποία ο οικείος συνδρομητής ή ο παρέχων τηλεφωνικές υπηρεσίες σε αυτόν επιθυμεί να δημοσιεύονται μόνον από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης, και, πέραν αυτών, τα προερχόμενα από άλλες πηγές στοιχεία που αποτελούν το αντικείμενο των υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου της προσφεύγουσας της κύριας δίκης καθώς

και τα λεγόμενα στοιχεία εκδοτών τα οποία προέρχονται από τις εκδόσεις τηλεφωνικών καταλόγων.

25. Μεταξύ των επιχειρήσεων, στη διάθεση των οποίων τίθενται έναντι αντιτίμου τα στοιχεία συνδρομητών που περιέχονται στον δημόσιο επί μέρους κατάλογο, περιλαμβάνεται η εταιρία GoYellow GmbH καθώς και η εταιρία Telix AG, προσεπικληθείσες στην κύρια δίκη (στο εξής: προσεπικληθείσες στην κύρια δίκη), οι οποίες προσφέρουν υπηρεσίες παροχής πληροφοριών διαδικτύου καθώς και υπηρεσίες παροχής πληροφοριών τηλεφωνικού καταλόγου. Αφότου ανέκυψαν διενέξεις μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών και της προσφεύγουσας της κύριας δίκης σχετικά με την έκταση των στοιχείων που πρέπει να διαβιβάζονται περαιτέρω, οι προσεπικληθείσες στην κύρια δίκη ζήτησαν από την ομοσπονδιακή υπηρεσία να κινηθεί η διαδικασία συμβιβαστικής επιλύσεως της διαφοράς με σκοπό να υποχρεωθεί η προσφεύγουσα της κύριας δίκης να θέσει στη διάθεσή τους άπαξ το σύνολο των στοιχείων των συνδρομητών που αυτή διαθέτει και των οποίων η δημοσίευση έχει επιτραπεί και, εν συνεχεία, να τους παρέχει τη δυνατότητα ενημερώσεως των στοιχείων αυτών κάθε εργάσιμη ημέρα.

26. Με διάταξη της 11ης Σεπτεμβρίου 2006, η ομοσπονδιακή υπηρεσία υποχρέωσε την προσφεύγουσα της κύριας δίκης να θέσει στη διάθεση των προσεπικληθεισών στην κύρια δίκη, υπό αναλυτικότερα καθοριζόμενους όρους, και αυτά τα στοιχεία συνδρομητών τα οποία οι συνδρομητές ή οι παρέχοντες σε αυτούς υπηρεσίες επιθυμούσαν τη δημοσίευσή τους μόνον από μία ή περισσότερες συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Η απόφαση αυτή στηρίχθηκε στο άρθρο 47 του TKG. Η ομοσπονδιακή υπηρεσία απέρριψε τα λοιπά αιτήματα των προσεπικληθεισών στην κύρια δίκη. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι δεν αποδεικνύεται ότι η προσφεύγουσα της κύριας δίκης παραβιάζει κατά σύστημα τις υποχρεώσεις της ως προς το σημείο αυτό.

27. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης άσκησε προσφυγή κατ' αυτής της επιβληθείσας εις βάρος της δυνάμει του άρθρου 47 του TKG υποχρεώσεως διαβιβάσεως στοιχείων στον βαθμό που πρόκειται για στοιχεία συνδρομητών άλλων τηλεφωνικών επιχειρήσεων (στο εξής: ξένα στοιχεία). Το Verwaltungsgericht απέρριψε την προσφυγή. Με αναίρεση, την άσκηση της οποίας επέτρεψε το Verwaltungsgericht, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υποστήριξε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι η εκδοθείσα δυνάμει του άρθρου 47 του TKG απόφαση της ομοσπονδιακής υπηρεσίας στερείται νομιμότητας, καθό μέτρο εκτείνεται σε στοιχεία συνδρομητών άλλων παρεχόντων τηλεφωνικές υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης ζητεί να εξαφανιστεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να ακυρωθεί η απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2006 της ομοσπονδιακής υπηρεσίας καθό μέτρο η επιβαλλόμενη εις βάρος της υποχρέωση εκτείνεται και στα στοιχεία συνδρομητών άλλων παρεχόντων τηλεφωνικές υπηρεσίες στο κοινό. Η καθής της κύριας δίκης καθώς και οι προσεπικληθείσες στην κύρια δίκη ζητούν την απόρριψη της αναιρέσεως.

28. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η αναίρεση της προσφεύγουσας της κύριας δίκης είναι, βάσει του εσωτερικού δικαίου, αβάσιμη. Η προσφυγή κατά της αποφάσεως της ομοσπονδιακής υπηρεσίας είναι μεν παραδεκτή, πλην όμως βάσει των επιταγών του εθνικού δικαίου δεν μπορεί να ευδοκιμήσει επί της ουσίας. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο δεν έχει διαμορφώσει σαφή άποψη σε σχέση με το εάν η τυχόν βαρύνουσα την προσφεύγουσα

της κύριας δίκης, δυνάμει του άρθρου 47 του TKG, υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων συνδρομητών σε παρόχους δημοσίων καταλόγων συνδρομητών και υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, η οποία εκτείνεται σε ξένα στοιχεία και δεν εξαρτάται από τη συναίνεση ή τη μη εναντίωση του συνδρομητή, ήτοι του παρέχοντος σε αυτόν τηλεφωνικές υπηρεσίες, συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης.

29. Υπό αυτές τις συνθήκες, το εθνικό δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. «Έχει το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας) την έννοια ότι επιτρέπεται στα κράτη μέλη να υποχρεώνουν τις επιχειρήσεις, οι οποίες χορηγούν αριθμούς τηλεφώνου σε συνδρομητές, να δίδουν στοιχεία συνδρομητών στους οποίους δεν έχει χορηγήσει η συγκεκριμένη επιχείρηση αριθμούς τηλεφώνου, με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών παροχής πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών, εφόσον η επιχείρηση κατέχει τα στοιχεία αυτά;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα:

Έχει το άρθρο 12 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) την έννοια ότι η επιβολή της προπεριγραφείσας υποχρεώσεως από τον εθνικό νομοθέτη εξαρτάται από το κατά πόσον ο έτερος προσφέρων τηλεφωνικές υπηρεσίες ή οι συνδρομητές του εγκρίνουν την περαιτέρω διάθεση των στοιχείων ή, εν πάση περιπτώσει, δεν εναντιώνονται σε αυτήν;»

IV — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

30. Η από 28 Οκτωβρίου 2009 διάταξη περί παραπομπής περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 22 Δεκεμβρίου 2009. Κατά τη γραπτή διαδικασία, υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, η καθής της κύριας δίκης, οι προσεπικληθείσες στην κύρια δίκη, οι Κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιταλικής Δημοκρατίας, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 2ας Δεκεμβρίου 2010 παρέστησαν οι εκπρόσωποι της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, της καθής της κύριας δίκης, των προσεπικληθεισών στην κύρια δίκη, του Ηνωμένου Βασιλείου καθώς και της Επιτροπής.

V — Επιχειρήματα των διαδίκων

αυτή, λαμβανομένου υπόψη του γράμματος και του σκοπού της. Επίσης, δεν υπάρχει κάποια άλλη διάταξη του ρυθμιστικού πλαισίου η οποία θα μπορούσε να αποτελέσει νομικό έρεισμα για την επιβολή μιας τέτοιας ευρύτερης υποχρεώσεως.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

31. Κατά την *Επιτροπή,* στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να υποχρεώνουν επιχειρήσεις, οι οποίες χορηγούν τηλεφωνικούς αριθμούς σε συνδρομητές, να διαβιβάζουν στοιχεία άλλων συνδρομητών, στους οποίους η επιχείρηση αυτή δεν έχει χορηγήσει τηλεφωνικούς αριθμούς, με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών, έστω και αν η επιχείρηση κατέχει τα στοιχεία αυτά.

32. Κατά την Επιτροπή, κρίσιμο είναι το γεγονός ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων αφορά μόνο τις επιχειρήσεις οι οποίες χορηγούν τηλεφωνικούς αριθμούς. Εντεύθεν συνάγεται ότι οι «κρίσιμες πληροφορίες» που αποτελούν το αντικείμενο της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως περιλαμβάνουν μόνον τα στοιχεία τα οποία συνδέονται με τη χορήγηση τηλεφωνικών αριθμών από την οικεία επιχείρηση. Τυχόν υποχρέωση των τηλεφωνικών επιχειρήσεων βαίνουσα πέραν του μέτρου αυτού να διαβιβάζουν περαιτέρω το σύνολο των στοιχείων που κατέχουν, περιλαμβανομένων των στοιχείων για συνδρομητές άλλων τηλεφωνικών επιχειρήσεων, δεν καλύπτεται από τη διάταξη

33. Παρεμφερής είναι η επιχειρηματολογία της *Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου* η οποία υποστηρίζει ότι η διασταλτική ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας αντιβαίνει στο γράμμα, τη συστηματική διάρθρωση και τον σκοπό της εν λόγω οδηγίας. Συνεπώς, η προβλεπόμενη από την οδηγία αυτή υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων εκτείνεται αποκλειστικά στις κρίσιμες πληροφορίες περί των ιδίων συνδρομητών των επιχειρήσεων οι οποίες χορηγούν τηλεφωνικούς αριθμούς. Περαιτέρω, τα κράτη μέλη μπορούν ακωλύτως να επιβάλλουν στις τηλεφωνικές επιχειρήσεις την υποχρέωση να διαβιβάζουν περαιτέρω και άλλα στοιχεία πέραν αυτών που προβλέπονται ανωτέρω.

34. Και η *προσφεύγουσα της κύριας δίκης* τονίζει κατ' αρχάς ότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέψουν την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων. Ωστόσο, η εκτίμηση αυτή δεν συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη νομιμοποιούνται, από απόψεως δικαίου της Ένωσης, να θεσπίσουν μια τέτοια ρύθμιση. Κατά την άποψή της, αντικείμενο του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος είναι ως εκ τούτου να διευκρινιστεί αν το άρθρο 25, παράγραφος 2, περιορίζει τις εξουσίες των κρατών μελών να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών πρόσθετες υποχρεώσεις. Κατά την άποψή της, στο ερώτημα αυτό προσήκει κατ' αποτέλεσμα καταφατική απάντηση αν ληφθούν υπόψη, μεταξύ άλλων, η νομολογία του Δικαστηρίου επί των οδηγιών 98/10, 2002/19

και 2002/22, καθώς και το γράμμα, οι σκοποί και η διάρθρωση των ρυθμίσεων των οδηγιών 2002/21 και 2002/22.

35. Αντιθέτως, η *καθής της κύριας δίκης,* στηριζόμενη στη γραμματική, ιστορική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, καταλήγει στην εκτίμηση ότι η επιβαλλόμενη στη διάταξη αυτή υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων καλύπτει, ήτοι μπορεί να καλύπτει, κατ' αρχήν και τα επίμαχα εν προκειμένω ξένα στοιχεία. Και κατά την *Ιταλική Κυβέρνηση* προσήκει κατ' αποτέλεσμα καταφατική απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα λαμβανομένων υπόψη του γράμματος και της συστηματικής διαρθρώσεως της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας.

36. Στο αυτό αποτέλεσμα καταλήγουν οι *προσεπικληθείσες στην κύρια δίκη,* κατά τις οποίες το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη μπορούν να υποχρεώσουν τις επιχειρήσεις να διαθέτουν όλα τα στοιχεία συνδρομητών, τα οποία έχουν στην κατοχή τους, με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών.

Β — *πί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος*Ε

37. Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο εθνικός νομοθέτης μπορεί να επιβάλλει στις τηλεφωνικές επιχειρήσεις την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως των ξένων στοιχείων μόνον εάν οι οικείοι συνδρομητές έχουν ενημερωθεί σχετικά με αυτή τη δυνατότητα περαιτέρω διαβιβάσεως των στοιχείων τους. Εάν συνδρομητές έχουν ρητώς εναντιωθεί σε αυτήν την περαιτέρω διαβίβαση των στοιχείων τους, η διαβίβαση αυτή δεν είναι νόμιμη. Κατά την *Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου,* κάθε δημοσίευση των στοιχείων ενός συνδρομητή σε κάποιον άλλο κατάλογο συνδρομητών προϋποθέτει τη συναίνεση των οικείων προσώπων.

38. Αντιθέτως, η *καθής της κύριας δίκης,* στηριζόμενη στη γραμματική, ιστορική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, καταλήγει στην εκτίμηση ότι η τυχόν περαιτέρω διαβίβαση των ξένων στοιχείων από τις τηλεφωνικές επιχειρήσεις δεν εξαρτάται από το αν ο οικείος τελικός χρήστης ή η υποχρεουμένη στην περαιτέρω διαβίβαση στοιχείων τηλεφωνική επιχείρηση έχουν προηγουμένως συναινέσει ή δεν έχουν εναντιωθεί.

39. Και κατά τις *προσεπικληθείσες στην κύρια δίκη,* οι παρέχοντες τηλεφωνικές υπηρεσίες και οι συνδρομητές τους δεν έχουν το δικαίωμα να εναντιωθούν στην περαιτέρω διαβίβαση των δημοσιευθέντων σε κατάλογο συνδρομητών στοιχείων τους σε τρίτους με σκοπό την προσφορά υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου ή καταλόγου συνδρομητών ή να περιορίσουν τη δημοσίευση των στοιχείων τους σε έναν συγκεκριμένο κατάλογο συνδρομητών ή στην προσφορά συγκεκριμένης υπηρεσίας παροχής πληροφοριών καταλόγου.

40. Στο αυτό συμπέρασμα καταλήγει η *Ιταλική Κυβέρνηση* κατά την οποία το άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες πρέπει

να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η επιβολή από κράτος μέλος σε τηλεφωνικές επιχειρήσεις της υποχρεώσεως να διαβιβάζουν περαιτέρω ξένα στοιχεία δεν εξαρτάται από το αν ο συνδρομητής συναινεί ή, εν πάση περιπτώσει, δεν εναντιώνεται στην περαιτέρω διαβίβαση των στοιχείων. Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, τούτο ισχύει εφόσον ο κατάλογος ή η υπηρεσία παροχής πληροφοριών καταλόγου, των οποίων η διάθεση προβλέπεται, επιδιώκει τους ίδιους σκοπούς με αυτούς σε σχέση με τους οποίους ο συνδρομητής παρέσχε τη συγκατάθεσή του προκειμένου να περιληφθούν τα στοιχεία του στον κατάλογο συνδρομητών που εξέδωσε ο παρέχων τη σχετική υπηρεσία.

42. Προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα αυτό πρέπει, πρώτον, να ερευνηθεί αν η περιγραφόμενη στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας υποχρέωση των τηλεφωνικών επιχειρήσεων να διαβιβάζουν περαιτέρω τα στοιχεία τους εκτείνεται και στα ξένα στοιχεία που έχουν στη κατοχή τους. Δεδομένου ότι, κατά την άποψή μου, στο ερώτημα αυτό προσήκει ουσιαστικά αρνητική απάντηση, πρέπει εν συνεχεία να εξεταστεί, δεύτερον, εάν το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας ρυθμίζει αποκλειστικά την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία υπέχουν τηλεφωνικές επιχειρήσεις και, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, εάν άλλες διατάξεις του νομοθετικού πλαισίου που ισχύει για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες απαγορεύουν ενδεχομένως στα κράτη μέλη να υποχρεώνουν τις τηλεφωνικές επιχειρήσεις να διαβιβάζουν περαιτέρω ξένα στοιχεία.

VI — Νομική εκτίμηση

Α — *Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα*

1. Αντικείμενο της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία προβλέπει το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας

41. Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί εάν αντιβαίνει στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις υποχρεούνται να διαβιβάζουν όχι μόνον τα στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει από τους πελάτες τους με σκοπό την προσφορά διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών, αλλά και τα ξένα στοιχεία που έχουν στην κατοχή τους.

α) Ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει του γράμματος αυτού

43. Κατά το γράμμα του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής

υπηρεσίας, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, όλες οι επιχειρήσεις που χορηγούν αριθμούς τηλεφώνου σε συνδρομητές, ικανοποιούν κάθε εύλογο αίτημα για τη διάθεση (με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο) των «κρίσιμων πληροφοριών» με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών με τον τρόπο που περιγράφει αναλυτικότερα η διάταξη αυτή.

44. Λαμβανομένης υπόψη της συντάξεως της σχετικής περιόδου της ανωτέρω διατάξεως, οι «κρίσιμες πληροφορίες», για τις οποίες υφίσταται η υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεώς τους, αφορούν τους συνδρομητές στους οποίους οι υποκείμενες στην υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων επιχειρήσεις χορηγούν τηλεφωνικούς αριθμούς. Κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ια΄, της οδηγίας 2002/21, ως «συνδρομητής» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συνάψει σύμβαση με φορέα παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, οι «κρίσιμες πληροφορίες» που αποτελούν το αντικείμενο της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεώς τους αφορούν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία συνδέονται με συμβατικό δεσμό με τις υπέχουσες την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων τηλεφωνικές επιχειρήσεις.

45. Ως εκ τούτου, η ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, στηριζόμενη στη γραμματική διατύπωση και τη συντακτική δομή της εν λόγω διατάξεως, οδηγεί στην εκτίμηση ότι η υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων που υπέχουν τηλεφωνικές επιχειρήσεις αφορούν τα στοιχεία των δικών τους τελικών χρηστών στους οποίους αυτές έχουν χορηγήσει τηλεφωνικούς αριθμούς.

β) Ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει της συστηματικής διαρθρώσεώς της

46. Το συμπέρασμα που προκύπτει από τη γραμματική ερμηνεία επιρρωννύεται από την ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει της συστηματικής διαρθρώσεως της εν λόγω οδηγίας.

47. Στη συνάφεια του νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας αφορά πρωτίστως τη σχέση μεταξύ των παρεχόντων δίκτυα και υπηρεσίες που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και των τελικών χρηστών. Σε αυτό το επίπεδο, η εν λόγω οδηγία επιδιώκει τρεις βασικούς σκοπούς, έκαστος δε εξ αυτών εκτίθεται σε διαφορετικό κεφάλαιο.

48. Η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας επιδιώκει, *πρώτον,* τον σκοπό της διασφαλίσεως υπέρ των τελικών χρηστών σε κάθε κράτος μέλος μιας καλύπτουσας το εθνικό έδαφος ελάχιστης προσφοράς υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε προσιτή τιμή η οποία να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες ποιοτικές απαιτήσεις. Αυτή η περιγραφόμενη ως «καθολική υπηρεσία» ελάχιστη προσφορά [13] ρυθμίζεται στο κεφάλαιο ΙΙ της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας (άρθρα 3 έως 15) και περιλαμβάνει τη ρυθμιζόμενη στο άρθρο 5 παροχή τουλάχιστον ενός πλήρους καταλόγου συνδρομητών και τουλάχιστον μιας υπηρεσίας παροχής εκτεταμένων πληροφοριών

13 — Βλ., συναφώς, ορισμό της εννοίας «καθολική υπηρεσία» στο άρθρο 2, στοιχείο ι΄, της οδηγίας 2002/21.

καταλόγου. *Δεύτερον,* η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας επιδιώκει τον σκοπό, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, της διασφαλίσεως ενός συγκεκριμένου βαθμού ανταγωνισμού στις αγορές τελικών χρηστών στις οποίες, λόγω της παρουσίας παρόχου με σημαντική δύναμη στην αγορά, δεν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός. Προς τούτο, το κεφάλαιο ΙΙΙ της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας (άρθρα 16 έως 19) περιέχει ορισμένες διατάξεις για τη λήψη ρυθμιστικών μέτρων από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές. *Τρίτον,* η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας έχει και μια παράμετρο που αφορά την προστασία των καταναλωτών. Προς τούτο, το κεφάλαιο IV (άρθρα 20 έως 31) περιλαμβάνει ορισμένες διατάξεις για την προστασία των συμφερόντων και των δικαιωμάτων των τελικών χρηστών.

49. Από απόψεως συστηματικής κατατάξεως του, το άρθρο 25 περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο IV και, ως εκ τούτου, στο κεφάλαιο της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας στο επίκεντρο του οποίου ίστανται τα συμφέροντα των τελικών χρηστών. Υπό το πρίσμα αυτό, το άρθρο 25, παράγραφος 1, εκκινεί από τη νομική θέση του συνδρομητή διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών στον οποίον πρέπει να αναγνωρίζεται αξίωση καταχωρίσεως των στοιχείων του σε ένα πλήρη κατάλογο συνδρομητών. Επίσης, αφετηρία του άρθρου 25, παράγραφοι 3 και 4, είναι η θέση των τελικών χρηστών στους οποίους πρέπει να παρέχεται πρόσβαση στις υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου συνδρομητών (παράγραφος 3) και οι οποίοι μπορούν να προσφεύγουν στις υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου άλλων κρατών μελών (παράγραφος 4).

50. Μολονότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν αφορά άμεσα τους συνδρομητές, αλλά εκ πρώτης όψεως φαίνεται να ρυθμίζει απλώς την υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων που υπέχουν οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις, ωστόσο από τη θέση του στη συστηματική διάρθρωση της οδηγίας συνάγεται ότι και η παράγραφος αυτή αφορά πρωτίστως τη νομική θέση του συνδρομητή έναντι της τηλεφωνικής επιχειρήσεως με την οποία συνδέεται συμβατικά. Υπό το πρίσμα αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν, βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, ότι οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις παρέχουν τις κρίσιμες πληροφορίες των συνδρομητών τους κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών.

51. Μια σημαντική ένδειξη υπέρ της ορθότητας αυτής της συστηματικής αναλύσεως απορρέει από την τροποποίηση που επέφερε η οδηγία 2009/136 στο άρθρο 25, παράγραφος 1, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας. Το τροποποιηθέν άρθρο 25, παράγραφος 1, προβλέπει πλέον, πέραν της αξιώσεως του συνδρομητή διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών για καταχώρισή του σε κατάλογο συνδρομητών, ότι οι συνδρομητές αυτοί έχουν επίσης αξίωση να διατίθενται τα στοιχεία τους σε παρέχοντες υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου ή/και σε καταλόγους κατά τις διατάξεις του άρθρου 25, παράγραφος 2. Ως εκ τούτου, η περιγραφόμενη στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας υποχρέωση των τηλεφωνικών επιχειρήσεων να διαβιβάζουν τα στοιχεία των συνδρομητών τους σε παρέχοντες υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου ή/και καταλόγων συνδρομητών, υπό τη μορφή

αξιώσεως που αναγνωρίζεται υπέρ των συνδρομητών αυτών, αναδιατυπώνεται και, επομένως, επιβεβαιώνεται ρητώς.

γ) Ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει του επιδιωκόμενου σκοπού

52. Οι αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν είναι ιδιαιτέρως διαφωτιστικές σε σχέση με τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει η προβλεπόμενη στο άρθρο 25, παράγραφος 2, υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων. Συναφώς, η 35η αιτιολογική σκέψη διαλαμβάνει απλώς ότι όλοι οι φορείς παροχής υπηρεσιών που χορηγούν τηλεφωνικούς αριθμούς στους συνδρομητές τους υποχρεούνται να διαθέτουν τις σχετικές πληροφορίες κατά τρόπο δίκαιο, κοστοστρεφή και αμερόληπτο.

53. Από μια γενική επισκόπηση της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας συνάγεται ότι ο νομοθέτης επιδίωξε δύο βασικούς σκοπούς με την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων που προβλέπει το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας.

54. Αφενός, σκοπός αυτής της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων είναι να διασφαλιστεί ότι η ελάχιστη προσφορά στην αγορά διαθέσιμων στο κοινό καταλόγων συνδρομητών, η οποία πρέπει να εξασφαλίζεται ως καθολική υπηρεσία δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, μπορεί να υλοποιηθεί και στην πράξη. Δια της επιβολής στις τηλεφωνικές επιχειρήσεις της υποχρεώσεως να διαβιβάζουν περαιτέρω τα κρίσιμα στοιχεία των τελικών χρηστών τους, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος, διασφαλίζεται ότι είναι δυνατή η κατάρτιση τουλάχιστον ενός πλήρους καταλόγου συνδρομητών [14].

55. Αφετέρου, η υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων διασφαλίζει την εκπλήρωση της ρητώς πλέον οριζόμενης στο άρθρο 25, παράγραφος 1, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας αξιώσεως των συνδρομητών όπως τα στοιχεία τους διαβιβάζονται στους παρέχοντες δημόσιες υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου και/ή καταλόγων συνδρομητών επί τω σκοπώ της συγκεντρώσεως των αναγκαίων προς τούτο στοιχείων.

56. Αυτοί οι δύο βασικοί σκοποί απαιτούν όπως οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις διαβιβάζουν περαιτέρω τις κρίσιμες πληροφορίες σχετικά με τους συνδρομητές τους, βάσει των διατάξεων του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος και με σκοπό την κατάρτιση διαθέσιμων στο κοινό καταλόγων συνδρομητών. Πάντως, για την επίτευξη των σκοπών αυτών δεν απαιτείται όπως οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις υπέχουν επίσης την υποχρέωση να διαβιβάζουν τα ξένα

14 — Ο σκοπός αυτός διατυπωνόταν με ιδιαίτερη σαφήνεια στην προϊσχύσασα ρύθμιση του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 98/10. Εκεί τονιζόταν ότι η οριζόμενη σε αυτήν υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων, την οποίαν υπέσχον οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις, σκοπούσε να διασφαλίσει τη δυνατότητα καταρτίσεως πλήρων καταλόγων συνδρομητών. Βλ., συναφώς, απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2004, C-109/03, KPN Telecom (Συλλογή 2004, σ. I-11273, σκέψη 20).

στοιχεία που έχουν στην κατοχή τους κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος με σκοπό την κατάρτιση τηλεφωνικών καταλόγων.

57. Κατά την καθής της κύριας δίκης, πρόθεση του νομοθέτη που συνέταξε την οδηγία ήταν να προαγάγει επίσης με το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην αγορά των φορέων παροχής καταλόγων συνδρομητών και υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου. Κατά την άποψή της, ο σκοπός αυτός επιβάλλει όπως η υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων, την οποία υπέχουν οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι εκτείνεται επίσης στα ξένα στοιχεία τα οποία έχουν στην κατοχή τους οι επιχειρήσεις αυτές. Πράγματι, βιώσιμες δομές ανταγωνισμού μπορούν να υπάρξουν στον τομέα αυτόν μόνον εάν η άντληση στοιχείων από τους παρέχοντες τις υπηρεσίες αυτές πραγματοποιείται κατά τρόπο απλό, αποτελεσματικό και πλήρη. Τυχόν μεμονωμένη άντληση στοιχείων συνδρομητών από τις διάφορες τηλεφωνικές επιχειρήσεις δεν πληροί τις προϋποθέσεις αυτές.

58. Η ανωτέρω επιχειρηματολογία της καθής της κύριας δίκης δεν είναι πειστική.

59. Μολονότι δεν αμφισβητείται ότι το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες σκοπεί στο σύνολό του και στο να απολαύουν πλήρως οι τελικοί χρήστες των πλεονεκτημάτων του ανταγωνισμού στην αγορά της παροχής υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, αυτός ο γενικός σκοπός δεν δικαιολογεί την προτεινόμενη από την καθής της κύριας δίκης ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας. Πράγματι, αποφασιστικής σημασίας από την άποψη αυτή είναι το γεγονός ότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των διατάξεων οι οποίες σκοπούν in concreto, στο πλαίσιο του συνολικού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, στην προώθηση και τη διασφάλιση ισχυρών δομών ανταγωνισμού στην αγορά των υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου.

60. Βεβαίως, είναι αληθές ότι και η –περιοριζόμενη στους ιδίους συνδρομητές– υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας μπορεί να επηρεάσει θετικά τον ανταγωνισμό στην αγορά της παροχής υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, διότι, με τον τρόπο αυτόν, παρέχεται η δυνατότητα σε όλους τους παρέχοντες υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών να συγκεντρώνουν πλήρη στοιχεία. Εντούτοις, αυτή η λειτουργία που προάγει τον ανταγωνισμό πρέπει να θεωρείται ως μια –κατ' αρχήν ευκταία– παρεπόμενη συνέπεια η οποία πρέπει να υποχωρεί έναντι των δύο προαναφερθέντων βασικών σκοπών στο πλαίσιο της τελολογικής ερμηνείας του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας.

61. Βάσει των ανωτέρω, η τελολογική ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας επιβεβαιώνει ότι μόνον τα στοιχεία των ιδίων συνδρομητών των τηλεφωνικών επιχειρήσεων πρέπει να θεωρούνται ως υποκείμενα στην υποχρέωση της περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

δ) Συμπέρασμα

62. Φρονώ ότι η ερμηνεία του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, βάσει της γραμματικής διατυπώσεως, της συστηματικής διαρθρώσεως και των σκοπών της, άγει στο συμπέρασμα ότι η περιγραφόμενη στη διάταξη αυτή υποχρέωση των τηλεφωνικών επιχειρήσεων να προβαίνουν σε περαιτέρω διαβίβαση των στοιχείων τους εκτείνεται μόνο στις κρίσιμες πληροφορίες σχετικά με τους συνδρομητές στους οποίους αυτές οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις έχουν χορηγήσει τηλεφωνικό αριθμό.

2. Το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν προβαίνει σε πλήρη εναρμόνιση της υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων

63. Από τις προπαρατεθείσες εκτιμήσεις μου συνάγεται ότι οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις δεν πρέπει κατ' αρχήν να υποχρεώνονται, δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, σε περαιτέρω διαβίβαση των ξένων στοιχείων που έχουν στην κατοχή τους. Προς απάντηση του ερωτήματος εάν βάσει της διατάξεως αυτής απαγορεύεται στα κράτη μέλη να προβλέπουν με διάταξη νόμου την υποχρεωτική περαιτέρω διαβίβαση αυτών των ξένων στοιχείων, θα πρέπει να διευκρινιστεί ο βαθμός εναρμονίσεως που είχε την πρόθεση να επιτύχει ο νομοθέτης της οδηγίας με το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας. Εάν σκοπός της διατάξεως αυτής είναι η πλήρης εναρμόνιση της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία υπέχουν οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις, θα ήταν πράγματι απαγορευμένο να εισαχθεί ή να διατηρηθεί με διάταξη νόμου η υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων πέραν του βαθμού που επιτάσσουν οι διατάξεις της οδηγίας.

64. Φρονώ ότι σκοπός του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν ήταν η πλήρης εναρμόνιση της υποχρεώσεως των τηλεφωνικών επιχειρήσεων να προβαίνουν σε περαιτέρω διαβίβαση στοιχείων [15].

15 — Σε σχέση με την προϊσχύσασα διάταξη του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 98/10, το Δικαστήριο έκρινε με την απόφασή του KPN Telecom (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 14, σκέψη 35) ότι ο νομοθέτης της οδηγίας δεν επεδίωξε την πλήρη εναρμόνιση των περιγραφόμενων σε αυτήν στοιχείων που υπόκεινται στην υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως και, ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι αρμόδια να καθορίζουν εάν, σε ένα ειδικό εθνικό πλαίσιο, πρέπει να παρέχονται σε τρίτους ορισμένα πρόσθετα στοιχεία. Περαιτέρω, στην απόφαση της 11ης Μαρτίου 2010, C-522/08, Telekomunikacja Polska (Συλλογή 2010, σ. I-2079, σκέψη 29), το Δικαστήριο απεφάνθη εν γένει ότι οι οδηγίες «πλαίσιο» και «καθολική υπηρεσία» δεν προβλέπουν πλήρη εναρμόνιση των πτυχών σχετικά με την προστασία των καταναλωτών.

65. Όπως προελέχθη, ένας από τους βασικούς σκοπούς της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων, την οποία προβλέπει το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, είναι να διασφαλιστεί ότι θα υπάρξει και στην πράξη μια ελάχιστη προσφορά στην αγορά των δημοσίων καταλόγων συνδρομητών και των υπηρεσιών πληροφοριών τηλεφωνικού καταλόγου η οποία πρέπει να εξασφαλίζεται ως καθολική υπηρεσία δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1.

66. Δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι διατίθενται στους τελικούς χρήστες ένας *τουλάχιστον* πλήρης κατάλογος συνδρομητών καθώς και *τουλάχιστον* μία πλήρης τηλεφωνική υπηρεσία πληροφοριών καταλόγου. Από το γράμμα της διατάξεως αυτής συνάγεται αβίαστα ότι πρόκειται συναφώς για το ελάχιστο περιεχόμενο διατάξεως την οποία θα πρέπει να θεσπίσουν τα κράτη μέλη. Συνεπώς, τα κράτη μέλη μπορούν κατ' αρχήν να προβούν σε ευρύτερου περιεχομένου ρυθμίσεις προκειμένου να διασφαλίσουν την προσφορά περισσότερων πλήρων καταλόγων συνδρομητών, ήτοι υπηρεσιών παροχής πληροφοριών τηλεφωνικού καταλόγου στις συναφείς αγορές τελικών χρηστών.

67. Λαμβανομένης ιδιαιτέρως υπόψη της συστηματικής συνάφειας μεταξύ του άρθρου 5, παράγραφος 1, και του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, ο χαρακτηρισμός του άρθρου 5, παράγραφος 1, ως διατάξεως με την οποία εισάγεται μια ελάχιστη εναρμόνιση επηρεάζει κατ' ανάγκη την απάντηση στο ερώτημα αν το άρθρο 25, παράγραφος 2, εναρμονίζει πλήρως την υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία υπέχουν οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις.

68. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη μπορούν, βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις πλαισίου προκειμένου να τίθενται στη διάθεση των τελικών χρηστών περισσότεροι πλήρεις κατάλογοι συνδρομητών και υπηρεσίες παροχής πληροφοριών καταλόγου από διάφορους παρόχους, η συστηματική και τελολογική ερμηνεία της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας άγει στο συμπέρασμα ότι τα κράτη μέλη μπορούν, προς τον σκοπό αυτόν, να θεσπίσουν διατάξεις οι οποίες να υπερβαίνουν κατ' αρχήν τα όσα επιτάσσει το άρθρο 25, παράγραφος 2.

69. Με την επιβολή της επίμαχης στο πλαίσιο της κύριας δίκης υποχρεώσεως των τηλεφωνικών επιχειρήσεων να διαβιβάζουν περαιτέρω ξένα στοιχεία η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας έκανε χρήση αυτού ακριβώς του περιθωρίου δράσεως. Πράγματι, με την επιβολή της υποχρεώσεως αυτής επιχειρήθηκε, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της γερμανικής αγοράς τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών, να δημιουργηθεί ένα πεδίο αγοράς στο οποίο να ενισχύεται αποφασιστικά η ύπαρξη περισσοτέρων φορέων παροχής διαθέσιμων στο κοινό καταλόγων συνδρομητών είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου [16].

70. Βάσει των ανωτέρω, άγομαι στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας δεν προβαίνει σε πλήρη εναρμόνιση της υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία υπέχουν οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις.

16 — Βλ. σημεία 83 επ. των ανά χείρας προτάσεων.

3. Η υποχρέωση των κρατών μελών να σέβονται τις εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών

71. Ο χαρακτηρισμός της περιγραφόμενης στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων, την οποία υπέχουν οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις, ως διατάξεως η οποία εισάγει μια ελάχιστη εναρμόνιση συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν κατ' αρχήν να προβαίνουν στη λήψη μέτρων ευρύτερου περιεχομένου. Εντούτοις, στην περίπτωση που τα κράτη μέλη κάνουν χρήση αυτού του περιθωρίου δράσεως, εξακολουθούν να υπέχουν την υποχρέωση τηρήσεως των λοιπών διατάξεων και επιταγών της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, καθώς και των λοιπών οδηγιών του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

72. Στη συνάφεια αυτή, πρέπει να τηρούνται, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας. Βάσει των διατάξεων αυτών, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να τηρούν τις αρχές της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας, της αμεροληψίας και της αναλογικότητας, οσάκις προβαίνουν στη θέσπιση ρυθμίσεων για τη διασφάλιση της υλοποιήσεως της καθολικής υπηρεσίας. Βάσει της διατάξεως αυτής, τα κράτη μέλη μεριμνούν επίσης για την ελαχιστοποίηση των στρεβλώσεων στην αγορά διαφυλάσσοντας παράλληλα το δημόσιο συμφέρον. Εντούτοις, στην παρούσα διαδικασία δεν προβλήθηκαν επιχειρήματα από τα οποία θα μπορούσε να συναχθεί η παράβαση των διατάξεων αυτών στο πλαίσιο της διαπιστώσεως της υποχρεώσεως που επιβάλλει το άρθρο 47 του TKG περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων.

73. Σε σχέση με την επιβολή, σε εθνικό επίπεδο, της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, όπως είναι η σχετική υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 47 του TKG, τίθεται ωστόσο στο πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών που αποτελούν το αντικείμενο της κύριας δίκης το ερώτημα αν ο εθνικός νομοθέτης παρενέβη με τη λήψη των μέτρων αυτών, κατά τρόπο αντίθετο προς την οδηγία, στις εξουσίες οι οποίες πρέπει να χορηγούνται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές στο πλαίσιο του νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες στην αγορά τελικών χρηστών σε σχέση με διαθέσιμους στο κοινό, απευθείας ή μέσω της παροχής πληροφοριών καταλόγου, καταλόγων συνδρομητών [17].

74. Προκειμένου να απαντήσω στο ερώτημα αυτό θα εκθέσω κατ' αρχάς τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών σε αυτή την αγορά των τελικών χρηστών και θα εξετάσω με ποιον τρόπο η επιβολή με διάταξη νόμου της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, όπως είναι αυτή που προβλέπει το άρθρο 47 του TKG, επηρεάζει τις αρμοδιότητες αυτές. Εν συνεχεία, θα εξετάσω το ζήτημα υπό ποιες προϋποθέσεις τα κράτη μέλη μπορούν

17 — Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υποστήριξε επίσης ότι η επιβολή της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, όπως είναι αυτή που προβλέπει το άρθρο 47 του TKG, συνιστά ανεπίτρεπτη παρέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα της επιχειρηματικής ελευθερίας και του δικαιώματος ιδιοκτησίας τα οποία κατοχυρώνονται ρητώς πλέον στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Εντούτοις, βάσει των στοιχείων που περιλαμβάνονται στη δικογραφία δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη μιας τέτοιας ανεπίτρεπτης παρεμβάσεως. Περαιτέρω, στη συνάφεια αυτή το αιτούν δικαστήριο τόνισε ρητώς με τη διάταξή του περί παραπομπής (σκέψεις 23 επ.) ότι η υποχρέωση διαβιβάσεως του συνόλου των στοιχείων που έχει στην κατοχή της η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, ακόμη και αν πρόκειται για ξένα στοιχεία συνδρομητών άλλων παρόχων, δεν θίγει δυσανάλογα τις ελευθερίες της που κατοχυρώνονται ως θεμελιώδη δικαιώματα στο άρθρο 14, παράγραφος 1, στο άρθρο 12, παράγραφος 1, και στο άρθρο 2, παράγραφος 1, του γερμανικού συντάγματος. Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν υφίσταται ούτε προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως που κατοχυρώνει το άρθρο 3, παράγραφος 1, του γερμανικού συντάγματος.

να επηρεάζουν τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και εάν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με την επιβολή της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων που προβλέπει το άρθρο 47 του TKG, παρέβη τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που πρέπει να τηρούνται στη συνάφεια αυτή.

α) Αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών στην αγορά καταλόγων συνδρομητών που διατίθενται στο κοινό είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου

75. Σε σχέση με τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, στη συνάφεια του νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, το Δικαστήριο επεσήμανε με την απόφασή του της 3ης Δεκεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Γερμανίας [18], ότι η οδηγία-πλαίσιο θεσπίζει ένα εναρμονισμένο πλαίσιο για τη ρύθμιση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συναφών ευκολιών και συναφών υπηρεσιών και καθορίζει συναφώς τα καθήκοντα των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

76. Στη συνάφεια αυτή, η προσφορά στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών πρέπει να χαρακτηριστεί ως «συναφής υπηρεσία» κατά την έννοια της οδηγίας-πλαισίου [19], της οποίας η ρύθμιση εναπόκειται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές στο πλαίσιο της ασκήσεως των αρμοδιοτήτων που τους αναγνωρίζει η οδηγία-πλαίσιο και η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας.

77. Οι εξουσίες των ρυθμιστικών αρχών σε σχέση με τη λήψη ρυθμιστικών μέτρων στις αγορές τελικών χρηστών για υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου και καταλόγους συνδρομητών καθορίζονται κατ' ουσίαν στο άρθρο 17 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας [20].

78. Κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, η εθνική ρυθμιστική αρχή επιβάλλει στις επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν ανιχνευθεί ως έχουσες σημαντική ισχύ κατά την έννοια του άρθρου 14 της οδηγίας-πλαισίου σε

18 — C-424/07, Συλλογή 2009, I-11431, σκέψη 53.

19 — Δυνάμει του άρθρου 2, στοιχείο εα΄, της οδηγίας-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/ΕΚ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, για την τροποποίηση των οδηγιών 2002/21/ΕΚ σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2002/19/ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες καθώς και με τη διασύνδεσή τους, και 2002/20/ΕΚ για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 337, σ. 37), οι «συναφείς υπηρεσίες» περιλαμβάνουν τις υπηρεσίες που σχετίζονται με δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή/και υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών και καθιστούν δυνατή ή/και στηρίζουν την παροχή υπηρεσιών μέσω του εν λόγω δικτύου ή/και υπηρεσίας ή έχουν τη δυνατότητα αυτή. Βάσει της διατάξεως αυτής, οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων υπηρεσίες που αφορούν την ταυτοποίηση, τον εντοπισμό θέσεως και την παρουσία του χρήστη. Αυτός ο νομοθετικός ορισμός εισήχθη με την οδηγία 2009/140 με την οποία σκοπείτο, κατά τη 12η αιτιολογική σκέψη της, μεταξύ άλλων να αποσαφηνιστούν κάποιοι ορισμοί και να απαλειφθούν τυχόν αμφιβολίες.

20 — Πριν από την τροποποίηση της οδηγίας 2002/22, το άρθρο 18 καθόριζε τα ρυθμιστικά καθήκοντα των εθνικών ρυθμιστικών αρχών σε σχέση με τις μισθωμένες γραμμές. Το άρθρο 19 περιελάμβανε διατάξεις για την παροχή στους τελικούς χρήστες της δυνατότητας ελεύθερης επιλογής και προεπιλογής φορέα. Με την οδηγία 2009/139 αυτές οι δύο διατάξεις καταργήθηκαν. Οι απώτεροι λόγοι για τους οποίους επήλθε η τροποποίηση αυτή παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 19 και 20 της οδηγίας 2009/136.

μια –καθοριζόμενη βάσει του άρθρου 15 της οδηγίας-πλαισίου– αγορά τελικών χρηστών, τις ενδεδειγμένες ρυθμιστικές υποχρεώσεις, εφόσον διαπιστώσει βάσει μιας –διενεργούμενης κατά το άρθρο 16 της οδηγίας-πλαισίου– αναλύσεως των αγορών ότι στην εν λόγω αγορά δεν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός, και εφόσον καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται δυνάμει της οδηγίας 2002/19 δεν θα έχουν ως αποτέλεσμα την επίτευξη των στόχων του άρθρου 8 της οδηγίας 2002/21.

79. Το άρθρο 17, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας ορίζει στη συνάφεια αυτή, μεταξύ άλλων, ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται δυνάμει της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου πρέπει να βασίζονται στη φύση του εντοπιζόμενου προβλήματος και να είναι αναλογικές και δικαιολογημένες λαμβανομένων υπόψη των στόχων του άρθρου 8 της οδηγίας-πλαισίου.

80. Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις συνάγεται ότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές, οι οποίες διαπίστωσαν –τηρουμένων των αντίστοιχων διατάξεων οδηγιών– ότι σε μια αγορά τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών και υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου δεν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός, επιβάλλουν, ήτοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν, στις επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν σημαντική ισχύ στη συγκεκριμένη αγορά, τις ενδεδειγμένες ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

β) Η υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων που προβλέπει το άρθρο 47 του TKG ως εθνικό μέτρο το οποίο επηρεάζει τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών

81. Κατά την άποψή μου, δεν μπορεί με πειστικό τρόπο να αμφισβητηθεί ότι η επιβολή με διάταξη νόμου της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, όπως είναι αυτή του άρθρου 47 του TKG, επηρεάζει τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

82. Στη συνάφεια αυτή, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, στο πλαίσιο της αναλύσεώς του που αφορά την ιστορία καθώς και τη συστηματική θέση του άρθρου 47 του TKG, ότι προφανώς ο νομοθέτης είχε υπόψη του, όταν θέσπισε την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, την περίπτωση της προσφεύγουσας της κύριας δίκης ως επιχειρήσεως με κάθετη οργάνωση, η οποία παράγει η ίδια στοιχεία δια της χορηγήσεως αριθμών τηλεφώνου στους πελάτες της και, πέραν αυτού, προβαίνει στην έκδοση καταλόγων συνδρομητών καθώς και στην παροχή υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου [21].

83. Κατά το αιτούν δικαστήριο, ο ρυθμιστικός σκοπός του άρθρου 47 του TKG επιβάλλει, πέραν αυτού, μια ερμηνεία βάσει της οποίας η καθοριζόμενη στη διάταξη αυτή υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως

21 — Σημείο 16 της διατάξεως περί παραπομπής.

δεδομένων να μη σκοπεί μόνο στη κάλυψη των ελάχιστων απαιτήσεων για τη διασφάλιση της καθολικής υπηρεσίας. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η βούληση του νομοθέτη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δια της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως που επιβάλλει το άρθρο 47 του TKG σκοπείται να παρασχεθεί η δυνατότητα προσφοράς υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών καλύπτουσα δίκτυα και υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτόν επιδιώκεται όχι μόνον η επίτευξη των σκοπών των διατάξεων περί καθολικής υπηρεσίας, αλλά πέραν αυτών η επίτευξη των ρυθμιστικών σκοπών του άρθρου 2, παράγραφος 2, του TKG [22]. Μεταξύ των σκοπών αυτών περιλαμβάνεται η διασφάλιση του επί ίσοις όροις ανταγωνισμού και η ενίσχυση σε μόνιμη βάση των αγορών των τηλεπικοινωνιών που λειτουργούν με τους κανόνες του ανταγωνισμού στον τομέα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και δικτύων, καθώς και των συναφών ευκολιών και υπηρεσιών, και σε οριζόντια γραμμή [23].

84. Στο πλαίσιο της τελολογικής ερμηνείας του άρθρου 47 του TKG στην οποία προβαίνει, το αιτούν δικαστήριο καταλήγει βάσει των ανωτέρω στην εκτίμηση ότι η υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 47 του TKG περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων αποτελεί ένα μέσο για τη δραστική ενίσχυση του ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, βαίνει πέραν του απλού μέσου ελέγχου των καταχρήσεων. Κατά το αιτούν δικαστήριο, βούληση του νομοθέτη ήταν όχι μόνον να άρει τα παρεμβαλλόμενα στον ανταγωνισμό προσκόμματα στην όλως αναγκαία έκταση, αλλά και στον μέγιστο δυνατό βαθμό [24].

85. Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων του αιτούντος δικαστηρίου καθίσταται άνευ ετέρου προφανές ότι η υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων την οποία θεσπίζει το άρθρο 47 του TKG πρέπει να θεωρηθεί ως διαρθρωτική παρέμβαση στην αγορά των τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών και υπηρεσίες πληροφοριών τηλεφωνικού καταλόγου με σκοπό να δημιουργήσει στις αγορές αυτές στέρεες δομές ανταγωνισμού. Στο μέτρο που επιτυγχάνεται ο σκοπός αυτός, παύουν πλέον να συντρέχουν οι ταξσόμενες στο άρθρο 17 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας προϋποθέσεις για πιθανή εκ των υστέρων ανάληψη δράσεως στην αγορά αυτή από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Πράγματι, μεταξύ των προϋποθέσεων αυτών περιλαμβάνεται η έλλειψη πραγματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά τελικών χρηστών [25]. Υπό την έννοια αυτή, ο Γερμανός νομοθέτης, θεσπίζοντας με διάταξη νόμου την υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, επηρέασε δραστικά τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

γ) Εκτίμηση της συμβατότητας προς την οδηγία ορισμένων εθνικών μέτρων τα οποία επηρεάζουν τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών

86. Βάσει των ανωτέρω αναπτύξεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι η θέσπιση της υποχρεώσεως περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, όπως ορίζει το άρθρο 47 του TKG, επηρεάζει

22 — Σκέψη 15 της διατάξεως περί παραπομπής.

23 — Άρθρο 2, παράγραφος 2, σημείο 2, του TKG, στο οποίο ρητώς παραπέμπει το αιτούν δικαστήριο στη σκέψη 19 της διατάξεως περί παραπομπής.

24 — Σκέψη 22 της διατάξεως περί παραπομπής.

25 — Βλ., συναφώς, άρθρο 17, παράγραφος 5, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας.

τον τομέα αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

87. Μολονότι δεν μπορεί κατ' αρχήν να αποκλειστεί ότι και ο εθνικός νομοθέτης μπορεί να δρα ως εθνική ρυθμιστική αρχή [26], δεν υπάρχει κάποιο στοιχείο στη δικογραφία το οποίο να υποδηλώνει ότι ο Γερμανός νομοθέτης είχε την πρόθεση να ενεργήσει ως εθνική ρυθμιστική αρχή στο πλαίσιο της θεσπίσεως του άρθρου 47 του TKG.

88. Ως εκ τούτου, θα πρέπει εν συνεχεία να διευκρινιστεί αν και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, υπό ποιες προϋποθέσεις ο εθνικός νομοθέτης μπορεί, στη συνάφεια του κοινού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, να παρεμβαίνει θέτοντας κανόνες δικαίου που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

89. Φρονώ ότι οι εκδοθείσες επί του θέματος αποφάσεις του Δικαστηρίου πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύεται στα κράτη μέλη να ασκήσουν ή να περιορίσουν *απευθείας* τις εξουσίες οι οποίες πρέπει να ανατίθενται στις ρυθμιστικές αρχές βάσει των οδηγιών του κοινού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Εντούτοις, τούτο δεν συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν πλέον να ασκήσουν τις εναπομείνασες σε αυτά αρμοδιότητες στην περίπτωση κατά την οποία τα εθνικά μέτρα που εκδίδονται στο πλαίσιο της ασκήσεως των αρμοδιοτήτων αυτών ενδέχεται να θίγουν *έμμεσα* τις εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών [27].

90. Παράδειγμα για το γεγονός ότι οι οδηγίες του κοινού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες δεν επιτρέπουν την απευθείας παρέμβαση των κρατών μελών στις εξουσίες που πρέπει να απονέμονται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές αποτελεί η απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας της 3ης Δεκεμβρίου 2009 [28]. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί σχετικά με τη συμβατότητα προς το δίκαιο της Ένωσης εθνικής ρυθμίσεως βάσει της οποίας ορισμένες αγορές απαλλάσσονταν κατ' αρχήν από τη ρύθμιση μέσω εθνικής ρυθμιστικής αρχής και η διακριτική ευχέρεια των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, στο πλαίσιο της ασκήσεως των ρυθμιστικών δυνατοτήτων στις αγορές αυτές που τους απέμεναν, περιοριζόταν. Δεδομένου ότι η ρύθμιση αυτή είχε ουσιαστικά ως συνέπεια τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων, οι οποίες πρέπει να απονέμονται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές βάσει των οδηγιών 2002/19, 2002/21 και 2002/22, κατά

26 — Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2010, C-389/08, Base κ.λπ. (Συλλογή 2010, σ. I-9073, σκέψη 30)

27 — Βλ., συναφώς, και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Cruz Villalón της 22ας Ιουνίου 2010 επί της υποθέσεως C-389/08 (απόφαση προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 26), σημείο 46, στο πλαίσιο των οποίων εκτίθεται το παρεμφερές επιχείρημα ότι ο εθνικός νομοθέτης έχει μεν τη δυνατότητα να εκδίδει αποφάσεις οι οποίες επηρεάζουν άμεσα τα καθήκοντα των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, πλην όμως μπορεί να εκδίδει τέτοιες αποφάσεις μόνον εάν δεν οικειοποιείται με τον τρόπο αυτόν τον ρόλο των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και καθό μέτρο οι αποφάσεις αυτές δεν περιορίζουν ούτε αίρουν τις αρμοδιότητες τις οποίες ρητώς απονέμουν οι οδηγίες στην εθνική ρυθμιστική αρχή.

28 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 18.

τρόπο αντίθετο προς τις εν λόγω οδηγίες, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι συντρέχει παράβαση των σχετικών διατάξεων των ανωτέρω οδηγιών.

91. Και η απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου της 6ης Οκτωβρίου 2010 [29] πρέπει να ερμηνευθεί σε τελική ανάλυση υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπονται απευθείας παρεμβάσεις των κρατών μελών στις εξουσίες που πρέπει να απονέμονται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Στην ανωτέρω διαδικασία λόγω παραβάσεως, το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί σχετικά με το αν είναι συμβατή προς την οδηγία νομοθετική ρύθμιση η οποία ορίζει μεταξύ άλλων ότι κάθε ελλειμματική κατάσταση η οποία προκύπτει για μια επιχείρηση λόγω της παροχής μιας συγκεκριμένης καθολικής υπηρεσίας θα πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «αθέμιτη επιβάρυνση» κατά την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας και, ως εκ τούτου, να θεμελιώνει αξίωση αποζημιώσεως υπέρ του πληττόμενου υπόχρεου παροχής της καθολικής υπηρεσίας. Η ρύθμιση αυτή ήταν προβληματική πρωτίστως για τον λόγο ότι τα άρθρα 12 και 13 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας παρέχουν ευρύτατες εξουσίες στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές στο πλαίσιο του υπολογισμού και της χρηματοδοτήσεως των «αθέμιτων επιβαρύνσεων» των υπόχρεων παροχής καθολικής υπηρεσίας.

92. Κατόπιν ενδελεχούς αναλύσεως των εν λόγω εθνικών διατάξεων, το Δικαστήριο τόνισε κατ' αρχάς ότι πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη, στο άρθρο 12 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, δεν ήταν να καθορίσει τους όρους υπό τους οποίους οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές καλούνται να κρίνουν εάν η παροχή μιας καθολικής υπηρεσίας αποτελεί ενδεχομένως αθέμιτη επιβάρυνση. Ως εκ τούτου, ο εθνικός νομοθέτης έχει την εξουσία να ορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων μπορούν οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές να διαπιστώσουν εάν μια συγκεκριμένη επιβάρυνση είναι αθέμιτη κατά την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας [30]. Εντούτοις, τα κριτήρια αυτά πρέπει, αφενός, να ανταποκρίνονται στις διατάξεις αναγκαστικού δικαίου της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας [31]. Αφετέρου, ο εθνικός νομοθέτης δεν μπορεί να αχθεί μέχρι του σημείου να διαπιστώνει, αντί της εθνικής ρυθμιστικής αρχής, κατά τρόπο γενικευμένο και χωρίς να τηρεί τις διαδικασίες που ορίζει η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας, την αθέμιτη επιβάρυνση για την οποία πρέπει να καταβληθεί αποζημίωση [32]. Δεδομένου ότι ο Βέλγος νομοθέτης δεν τήρησε τις διατάξεις αυτές, το Δικαστήριο έκρινε εν τέλει ότι συντρέχει παράβαση της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας.

93. Μολονότι το Δικαστήριο έκρινε, με την ανωτέρω απόφασή του, ότι είναι κατ' αρχήν σύμφωνο προς την οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας το να επιβάλει ο εθνικός νομοθέτης στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές τα κριτήρια για τη διαπίστωση της «αθέμιτης επιβαρύνσεως» κατά την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, ωστόσο η

29 — Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2010, C-222/08, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 2010, σ. I-9017).

30 — Αυτόθι, σκέψεις 44 επ. και 55 επ..

31 — Αυτόθι, σκέψη 84.

32 — Αυτόθι, σκέψεις 57 επ.

αφετηρία του στηρίχθηκε στη βασική παραδοχή ότι τα κράτη μέλη ασκούν με τον τρόπο αυτόν μια αρμοδιότητα την οποία τους απονέμει η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας. Υπό το πρίσμα αυτό, η απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου επιβεβαιώνει κατ' αποτέλεσμα ότι ο εθνικός νομοθέτης μπορεί να ασκεί τις εναπομείνασες σε αυτόν αρμοδιότητες για τη συγκεκριμενοποίηση της εννοίας της «αθέμιτης επιβαρύνσεως» του άρθρου 12 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας υπό τον όρο τηρήσεως των ορίων που χαράσσει η οδηγία αυτή, χωρίς ωστόσο να ασκεί, στο πλαίσιο αυτό, απευθείας τις εξουσίες της εθνικής ρυθμιστικής αρχής. Δεδομένου ότι ο Βέλγος νομοθέτης δεν τήρησε τις διατάξεις αυτές, το Δικαστήριο έκρινε ως εκ τούτου ότι συντρέχει παράβαση της οδηγίας.

94. Περαιτέρω, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση στη συνάφεια αυτή να μεριμνούν ούτως ώστε οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές να μπορούν, από οργανωτικής και λειτουργικής απόψεως, να εκπληρώνουν τα καθήκοντα τα οποία τους έχουν ανατεθεί βάσει της οδηγίας-πλαισίου και της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας [33].

95. Εντούτοις, η απαγόρευση απευθείας επεμβάσεων στις αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών δεν σημαίνει ότι τα κράτη μέλη ουδόλως μπορούν να λαμβάνουν μέτρα δυνάμενα να επηρεάσουν την εργασία των ρυθμιστικών αρχών καθώς και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους επί των αγορών που πρέπει να επιβλέπουν. Αντιθέτως, πρέπει να θεωρείται ότι εθνικά μέτρα, τα οποία θίγουν απλώς *έμμεσα* τις εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, είναι σύννομα. Πράγματι, στο συνολικό οικοδόμημα του κοινού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες καθώς και στο πλαίσιο της συνυπάρξεως δικαίου της Ένωσης και εθνικού δικαίου οι αρμοδιότητες των κρατών μελών και των εθνικών ρυθμιστικών αρχών έρχονται σε επαφή σε πολλούς τομείς [34], και, επομένως, τυχόν έμμεσες επεμβάσεις των κρατών μελών στις αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, στη συνάφεια του κοινού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, όχι μόνον είναι σύννομες, αλλά και προγραμματισμένες.

96. Η ανάλυση αυτή επιρρωννύεται από την απόφαση Telekomunikacja Polska [35]. Στο πλαίσιο αυτής της υποθέσεως που αφορούσε διάταξη περί παραπομπής, το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί εάν αντιβαίνει στις οδηγίες του κοινού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες εθνική νομοθετική ρύθμιση η οποία απαγορεύει να εξαρτάται η σύναψη συμβάσεως για την παροχή διαθέσιμων στο κοινό τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών –περιλαμβανομένης της παροχής

33 — Απόφαση Base κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 26, σκέψη 27 επ.).

34 — Αυτή η συνύπαρξη των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών και των εθνικών ρυθμιστικών αρχών απαντά σε πολλά σημεία της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, όπως π.χ. στο άρθρο 25, παράγραφος 3, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136.

35 — Απόφαση Telekomunikacja Polska (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 15).

συνδέσεως στο δημόσιο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο– από το κατά πόσον ο συνδρομητής συνάπτει σύμβαση για την παροχή περαιτέρω υπηρεσιών. Το ερώτημα αφορούσε μεταξύ άλλων το αν, με τον τρόπο αυτόν, υπάρχει μη νόμιμη επέμβαση στις εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Πράγματι, με αυτήν την εθνική ρύθμιση απαγορεύθηκε μια συγκεκριμένη πρακτική των επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών, μολονότι και η εθνική ρυθμιστική αρχή –υπό τον όρο της συνδρομής όλων των προϋποθέσεων που ορίζουν τα άρθρα 15 επ. της οδηγίας-πλαισίου και το άρθρο 17 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας– θα μπορούσε να προβεί στην έκδοση ρυθμίσεων κατά της πρακτικής αυτής.

97. Κατά το Δικαστήριο, το επίμαχο εθνικό μέτρο δεν αποτελούσε αντίθετη προς την οδηγία επέμβαση στις εξουσίες που πρέπει να απονέμονται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Επί του ζητήματος αυτού έκρινε, αφενός, ότι δεν υπήρχε απευθείας επέμβαση στις εξουσίες αυτών των ρυθμιστικών αρχών [36]. Αφετέρου, τόνισε ότι το εν λόγω εθνικό μέτρο σκοπούσε στην καλύτερη προστασία των καταναλωτών στις σχέσεις τους προς τους παρέχοντες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, ενώ η οδηγία-πλαίσιο και η οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας δεν προβλέπουν πλήρη εναρμόνιση των ζητημάτων που άπτονται της προστασίας των καταναλωτών [37].

98. Ένα ακόμη στοιχείο που συνηγορεί υπέρ της συμβατότητας προς το δίκαιο της Ένωσης των έμμεσων εθνικών παρεμβάσεων στις αρμοδιότητες που πρέπει να απονέμονται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές απαντά στις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας 2009/136 με την οποία τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, το άρθρο 25 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας. Σε σχέση με το ζήτημα της παροχής υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, η 38η αιτιολογική σκέψη ρητώς επισημαίνει ότι η παροχή των στοιχείων των τελικών χρηστών (τόσο σταθερής όσο και κινητής τηλεφωνίας) σε παρέχοντες υπηρεσίες, με τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν κεντρικό μηχανισμό για την παροχή συνεπών συγκεντρωτικών πληροφοριών σε παρέχοντες υπηρεσίες καταλόγου και την παροχή προσβάσεως στο δίκτυο με λογικούς και διαφανείς όρους, πρέπει να είναι προσανατολισμένη στο κόστος ώστε να διασφαλίζεται ότι οι τελικοί χρήστες επωφελούνται πλήρως από

36 — Αυτόθι, σκέψη 28.

37 — Αυτόθι, σκέψη 29. Συναφώς, το Δικαστήριο παρέπεμψε στο άρθρο 20, παράγραφος 1, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας βάσει του οποίου οι παράγραφοι 2, 3 και 4 εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των κοινοτικών κανόνων για την προστασία του καταναλωτή, ιδίως των οδηγιών 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1997, για την προστασία των καταναλωτών κατά τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (ΕΕ L 144, σ. 19) και 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές και των εθνικών κανόνων που είναι σύμφωνοι προς το κοινοτικό δίκαιο. Στο πλαίσιο των τροποποιήσεων που επέφερε η οδηγία 2009/136 στην οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας η διάταξη αυτή απαλείφθηκε από το άρθρο 20. Αντ' αυτής, στο άρθρο 1 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας προσετέθη η παράγραφος 4 δυνάμει της οποίας οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας όσον αφορά τα δικαιώματα των τελικών χρηστών εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των κοινοτικών κανόνων για την προστασία των καταναλωτών, και ιδίως των οδηγιών 93/13 και 97/7, καθώς και των εθνικών κανόνων που είναι σύμφωνοι προς το κοινοτικό δίκαιο.

τον ανταγωνισμό, με απώτερο στόχο να γίνει δυνατή η άρση των επιμέρους ρυθμίσεων για την υπηρεσία αυτή, σε επίπεδο τελικών χρηστών, καθώς και η προσφορά υπηρεσιών καταλόγου με λογικούς και διαφανείς όρους.

99. Συνεπώς, με την ανωτέρω 38ή αιτιολογική σκέψη ο νομοθέτης της Ένωσης ρητώς διατυπώνει την εκτίμησή του ότι τα κράτη μέλη, στο πεδίο ισχύος της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, μπορούν να λαμβάνουν εθνικά μέτρα για την απλοποίηση της παροχής στοιχείων πελατών σε παρέχοντες υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου, ώστε με τον τρόπο αυτόν να καθίσταται δυνατή *έμμεσα* η άρση των επιμέρους ρυθμίσεων σε επίπεδο τελικών χρηστών για τις υπηρεσίες αυτές.

100. Βάσει των ανωτέρω, καταλήγω ότι οι οδηγίες του κοινού νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες απαγορεύουν απευθείας τις επεμβάσεις των κρατών μελών στις εξουσίες που πρέπει να απονέμονται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Αντιθέτως, επιτρέπονται έμμεσες επεμβάσεις των κρατών μελών στο πεδίο αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

101. Υπό το πρίσμα των διατάξεων αυτών, η απάντηση στο ερώτημα σχετικά με τη συμβατότητα της επίμαχης στο πλαίσιο της κύριας δίκης υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, την οποία προβλέπει το άρθρο 47 του TKG, προς την οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας, εξαρτάται από το αν η θέσπιση αυτής της υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων από τον εθνικό νομοθέτη πρέπει να χαρακτηριστεί ως απευθείας επέμβαση στις αρμοδιότητες που πρέπει να απονέμονται σε εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Τούτο πάλι εξαρτάται από τον σκοπό που επιδιώκει η υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων του άρθρου 47 του TKG καθώς και από τον τρόπο εφαρμογής της στο πλαίσιο της εθνικής αγοράς τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών και τηλεφωνικές υπηρεσίες πληροφοριών.

102. Εάν ο Γερμανός νομοθέτης έλαβε, με τη θέσπιση της υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων που προβλέπει το άρθρο 47 του TKG, σκοπίμως ένα μέτρο το οποίο στρέφεται κατά ενός ή περισσοτέρων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών και υπηρεσίες τηλεφωνικού καταλόγου πληροφοριών, διότι έκρινε ότι στην αγορά αυτή δεν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός και οι επιχειρήσεις αυτές διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά και, με τον τρόπο αυτόν, καθίσταται δυσχερής η είσοδος άλλων φορέων παροχής υπηρεσιών στην εν λόγω αγορά, αυτό το εθνικό μέτρο πρέπει να χαρακτηριστεί ως απευθείας και, ως εκ τούτου, μη νόμιμη επέμβαση στις εξουσίες της εθνικής ρυθμιστικής αρχής. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή ο Γερμανός νομοθέτης θα προέβαινε, με τη θέσπιση της επίμαχης υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, σε απευθείας άσκηση των αρμοδιοτήτων οι οποίες ανήκουν δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας –υπό την προϋπόθεση

της τηρήσεως των προβλεπόμενων σε αυτήν προϋποθέσεων– στην εθνική ρυθμιστική αρχή.

103. Αντιθέτως, εάν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προσδιόρισε, με την επιβολή της υποχρεώσεως περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων του άρθρου 47 του TKG, απλώς κατά τρόπο αντικειμενικό και γενικευμένο τις προϋποθέσεις πλαισίου για την περαιτέρω απλούστευση της παροχής στοιχείων χρηστών στους παρόχους καταλόγων συνδρομητών και υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, υπάρχει έμμεση και, ως εκ τούτου, νόμιμη επέμβαση στον τομέα αρμοδιοτήτων της εθνικής ρυθμιστικής αρχής.

104. Η διαπίστωση του σκοπού που επιδιώκει η υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, την οποία προβλέπει το άρθρο 47 του TKG, καθώς και η εκτίμηση των συγκεκριμένων ρυθμίσεών της στο πλαίσιο της εθνικής αγοράς τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών και υπηρεσίες παροχής πληροφοριών καταλόγου εναπόκειται, στη συνάφεια αυτή, στο αιτούν δικαστήριο.

2. Εκτίμηση

105. Βάσει των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι δεν αντιβαίνει στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας εθνική ρύθμιση, όπως είναι αυτή του άρθρου 47 του TKG, βάσει της οποίας επιχειρήσεις, οι οποίες χορηγούν σε συνδρομητές τηλεφωνικούς αριθμούς, υποχρεούνται να δίδουν τα ευρισκόμενα στην κατοχή τους δεδομένα συνδρομητών, στους οποίους οι επιχειρήσεις αυτές δεν έχουν χορηγήσει τηλεφωνικούς αριθμούς, με σκοπό την παροχή προσιτών στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών.

106. Εντούτοις, η θέσπιση μιας τέτοιας ρυθμίσεως από τον εθνικό νομοθέτη αποτελεί αντίθετη προς τις επιταγές της οδηγίας επέμβαση στις εξουσίες που πρέπει να απονέμονται, βάσει της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, εάν η υποχρέωση αυτή θεσπίστηκε ειδικώς για μια ή περισσότερες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών και υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου, με το σκεπτικό ότι αυτή ή αυτές οι επιχειρήσεις διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά και, με τον τρόπο αυτόν, δυσχεραίνουν την είσοδο άλλων φορέων παροχής υπηρεσιών, σε αυτή δε την αγορά δεν υφίσταται αποτελεσματικός ανταγωνισμός. Η διαπίστωση του αν επιδιώκεται ένας τέτοιος σκοπός και αν το περιεχόμενο της εθνικής ρυθμίσεως συμβάλλει στην εκπλήρωσή του εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο.

Β — *Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα*

107. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί εάν συνάδει προς το άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες εθνική

κανονιστική ρύθμιση δυνάμει της οποίας τηλεφωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες καλούνται να διαβιβάσουν τα στοιχεία συνδρομητών άλλων τηλεφωνικών επιχειρήσεων που έχουν στην κατοχή τους με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και την κατάρτιση καταλόγων συνδρομητών, υποχρεούνται να διαβιβάσουν τα στοιχεία αυτά και στην περίπτωση που οι οικείοι συνδρομητές ήτοι οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες χορήγησαν τους τηλεφωνικούς αριθμούς, δεν έχουν εγκρίνει μια τέτοια διαβίβαση στοιχείων ή, ακόμη, έχουν εναντιωθεί σε αυτήν.

108. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά, πρώτον, εάν οι συνδρομητές, στη συνάφεια του νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, έχουν το δικαίωμα να συναινέσουν ή να εναντιωθούν στη διαβίβαση των προσωπικών στοιχείων τους με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών. Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν οι επιχειρήσεις, οι οποίες χορήγησαν στους συνδρομητές τηλεφωνικούς αριθμούς, μπορούν να απαγορεύσουν τη διαβίβαση αυτών των συνδρομητικών στοιχείων με σκοπό να περιληφθούν σε διαθέσιμους στο κοινό, απευθείας ή μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, καταλόγους συνδρομητών.

109. Αφετηρία για την απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα είναι το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας. Βάσει της διατάξεως αυτής, οι διαθέσιμοι στο κοινό κατάλογοι, είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, περιλαμβάνουν όλους τους συνδρομητές των διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες [38].

110. Η παραπομπή αυτή στο άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες επιβεβαιώνει ότι οι απτόμενες του δικαίου της προστασίας των προσωπικών δεδομένων παράμετροι της καταρτίσεως διαθέσιμων στο κοινό, είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, καταλόγων συνδρομητών πρέπει να κρίνονται πρωτίστως επί τη βάσει της οδηγίας αυτής και, ως εκ τούτου, όχι επί τη βάσει της «γενικής» οδηγίας 95/46 για την προστασία της ιδιωτικής ζωής [39]. Πράγματι, σε σχέση με τη «γενική» οδηγία 95/46 για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες πρέπει να θεωρηθεί ως *lex specialis* η οποία κατισχύει της γενικής οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στους τομείς τους οποίους αυτή ρητώς ρυθμίζει [40].

38 — Στην αρχική μορφή του, το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας παρέπεμπε στο άρθρο 11 της οδηγίας 97/66. Η οδηγία αυτή καταργήθηκε από την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες από 31ης Οκτωβρίου 2003 (άρθρο 19, παράγραφος 1). Δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, οι παραπομπές στην οδηγία 97/66 θεωρούνται ως παραπομπές στην οδηγία αυτή. Με την οδηγία 2009/136 η διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας προσαρμόστηκε στα νέα νομοθετικά δεδομένα.

39 — Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, ΕΕ L 281, σ. 31.

40 — Τούτο απορρέει απευθείας από το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες καθώς και από τη 10η αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής.

111. Δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι συνδρομητές ενημερώνονται, ατελώς και πριν περιληφθούν στον κατάλογο, σχετικά με τους σκοπούς έντυπων ή ηλεκτρονικών καταλόγων συνδρομητών που διατίθενται στο κοινό ή μπορεί να αποκτηθούν μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, στους οποίους μπορεί να περιλαμβάνονται τα προσωπικά τους στοιχεία, καθώς και σχετικά με τις περαιτέρω δυνατότητες χρήσεως που βασίζονται σε λειτουργίες αναζητήσεως ενσωματωμένες σε ηλεκτρονικές εκδόσεις του καταλόγου.

112. Δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι συνδρομητές να έχουν την ευκαιρία να καθορίζουν εάν και ποια από τα προσωπικά τους στοιχεία θα περιλαμβάνονται σε δημόσιους καταλόγους, στο βαθμό που τα εν λόγω στοιχεία είναι συναφή προς τους σκοπούς του καταλόγου όπως καθορίζονται από τον πάροχο του καταλόγου, και να επαληθεύουν, να διορθώνουν ή να αποσύρουν τα εν λόγω στοιχεία. Η μη εγγραφή, η επαλήθευση, η διόρθωση ή η απόσυρση των προσωπικών στοιχείων από αυτόν τον δημόσιο κατάλογο συνδρομητών γίνεται ατελώς.

113. Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 4, οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου αυτού ισχύουν για συνδρομητές οι οποίοι είναι φυσικά πρόσωπα. Δυνάμει της διατάξεως αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να μεριμνούν ώστε, στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης και της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας, τα έννομα συμφέροντα των συνδρομητών που δεν είναι φυσικά πρόσωπα να προστατεύονται επαρκώς σε ό,τι αφορά την αναγραφή των στοιχείων τους σε δημόσιους καταλόγους.

114. Ως εκ τούτου, από τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, σε συνδυασμό προς το άρθρο 12, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, συνάγεται αφενός ότι οι συνδρομητές, οι οποίοι είναι φυσικά πρόσωπα, μπορούν σε κάθε περίπτωση να αποφασίσουν οι ίδιοι για το αν θα περιληφθούν τα στοιχεία τους σε κάποιον δημόσιο κατάλογο. Προς τούτο, πρέπει προηγουμένως να έχουν ενημερωθεί για τον σκοπό του οικείου καταλόγου καθώς και για τις υφιστάμενες λειτουργίες αναζητήσεως. Αφού περιληφθούν τα στοιχεία αυτά σε δημόσιο κατάλογο, οι συνδρομητές μπορούν επίσης να αποφασίσουν ελεύθερα την απόσυρση των στοιχείων τους.

115. Αφετέρου, από το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, σε συνδυασμό προς το άρθρο 12, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες συνάγεται σαφώς ότι οι επιχειρήσεις, οι οποίες χορήγησαν στους συνδρομητές τηλεφωνικούς αριθμούς, δεν μπορούν στη συνάφεια αυτή να ασκήσουν οποιαδήποτε επιρροή επί της αποφάσεως του εάν και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, σε ποια έκταση τα προσωπικά στοιχεία των συνδρομητών τους θα περιληφθούν σε διαθέσιμους στο κοινό, είτε απευθείας είτε μέσω της παροχής υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, καταλόγους συνδρομητών.

116. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις αυτές υποχρεούνται κατ' αρχήν να σέβονται τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι συνδρομητές τους σχετικά με τη δημοσίευση των στοιχείων τους σε διαθέσιμους στο κοινό καταλόγους. Πράγματι, λαμβανόμενης ιδιαιτέρως υπόψη της συστηματικής συνάφειας μεταξύ του άρθρου 5 και του άρθρου 25 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας πρέπει να θεωρείται ότι και η υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων, την οποία υπέχουν τηλεφωνικές επιχειρήσεις βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, τελεί υπό την επιφύλαξη των διατάξεων περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, πράγμα το οποίο ρητώς επιβεβαιώνεται στο άρθρο 25, παράγραφος 5, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας [41]. Ο ίδιος κανόνας πρέπει να ισχύσει σε σχέση με την υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως ξένων στοιχείων, που επιβάλλει μια εθνική ρύθμιση όπως είναι αυτή του άρθρου 47 του TKG, η οποία υπερακοντίζει την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία επιβάλλει το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας. Πράγματι, και αυτή η υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως εξυπηρετεί την παροχή πλήρων υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και τη διάθεση πλήρων καταλόγων συνδρομητών κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας και, ως εκ τούτου, πρέπει να εκτιμάται βάσει των διατάξεων του άρθρου 12 για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

117. Από τις ανωτέρω αναπτύξεις συνάγεται ότι μια τηλεφωνική επιχείρηση, από την οποία ζητείται, βάσει των διατάξεων του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας ήτοι του άρθρου 47 του TKG, να προβεί σε παράδοση των συνδρομητικών στοιχείων που κατέχει προκειμένου τα στοιχεία αυτά να δημοσιευθούν σε διαθέσιμο στο κοινό κατάλογο συνδρομητών, πρέπει σε κάθε περίπτωση να συμμορφώνεται προς τις διατάξεις για την προστασία των προσωπικών στοιχείων του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Βάσει των διατάξεων αυτών, αυτές οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις πρέπει να ικανοποιούν το αίτημα περί διαβιβάσεως στοιχείων μόνον εφόσον ο οικείος συνδρομητής συναινεί, κατόπιν σχετικής ενημερώσεώς του, σε αυτή τη δημοσίευση των στοιχείων του σε αυτόν τον δημόσιο κατάλογο συνδρομητών.

118. Βάσει των πραγματικών περιστατικών που αποτελούν το αντικείμενο της κύριας δίκης, πρέπει στη συνάφεια αυτή να διευκρινιστεί μεταξύ άλλων εάν οι συνδρομητές μπορούν να περιορίσουν τη συναίνεσή τους σχετικά με τα προσωπικά στοιχεία τους που θα περιληφθούν σε διαθέσιμο στο κοινό, είτε απευθείας είτε μέσω της παροχής υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, κατάλογο συνδρομητών σε έναν συγκεκριμένο πάροχο τέτοιων καταλόγων ή εάν η συναίνεση σχετικά με το αν τα στοιχεία τους θα περιληφθούν σε έναν συγκεκριμένο δημόσιο κατάλογο

41 — Βλ., στη συνάφεια αυτή, και το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136, δυνάμει του οποίου η γραπτή σύμβαση, η οποία πρέπει να συνάπτεται μεταξύ των τηλεφωνικών επιχειρήσεων και των συνδρομητών τους, πρέπει να περιλαμβάνει τη ρητή απόφαση του συνδρομητή σχετικά με το αν τα προσωπικά δεδομένα του θα περιληφθούν σε κατάλογο συνδρομητών ή όχι και, εάν ναι, το είδος αυτών των δεδομένων. Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 21, παράγραφος 3, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136, τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές μπορούν να υποχρεώνουν αυτές τις τηλεφωνικές επιχειρήσεις να ενημερώνουν τους συνδρομητές τους σχετικά με το δικαίωμά τους να αποφασίζουν εάν επιθυμούν ή όχι να περιληφθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία τους αφορούν σε καταλόγους συνδρομητών καθώς και σχετικά με το είδος των στοιχείων αυτών.

συνδρομητών πρέπει να εκτείνεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και σε άλλους παρεμφερείς δημόσιους καταλόγους συνδρομητών.

119. Ως προς το σημείο αυτό, από το γράμμα του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες δεν καθίσταται δυνατή η συναγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Εντούτοις, οι αιτιολογικές σκέψεις 38 και 39 της οδηγίας αυτής περιλαμβάνουν σαφή στοιχεία σχετικά με τα όρια της ελευθερίας αποφάσεως που πρέπει να έχουν δυνάμει του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες σε σχέση με την επιλογή του μέσου δημοσιεύσεως οι συνδρομητές οι οποίοι επιθυμούν να περιληφθούν τα στοιχεία τους σε διαθέσιμο στο κοινό κατάλογο συνδρομητών.

120. Η 38η αιτιολογική σκέψη περιλαμβάνει τη διαπίστωση ότι οι συνδρομητές μπορούν να καθορίζουν εάν τα στοιχεία τους προσωπικού χαρακτήρα θα δημοσιευθούν σε κατάλογο συνδρομητών. Στη 39η αιτιολογική σκέψη διευκρινίζεται ότι οι επιχειρήσεις, που συλλέγουν τα στοιχεία των συνδρομητών προκειμένου να τα δημοσιεύσουν σε διαθέσιμο στο κοινό κατάλογο συνδρομητών, πρέπει να ενημερώνουν τους συνδρομητές σχετικά με τον ή τους σκοπούς των καταλόγων αυτών. Τυχόν διαβίβαση αυτών των συνδρομητικών στοιχείων σε τρίτους είναι, βάσει της ανωτέρω αιτιολογικής σκέψεως, δυνατή μόνον καθόσον μέτρο ο συνδρομητής έχει ενημερωθεί σχετικά με αυτήν τη δυνατότητα καθώς και σχετικά με τον παραλήπτη ή τις κατηγορίες των πιθανών παραληπτών και μόνον εφόσον τα στοιχεία δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για λόγους άλλους από εκείνους για τους οποίους συνελέγησαν. Εάν το μέρος που συλλέγει τα στοιχεία από τον συνδρομητή ή κάποιος τρίτος, στον οποίον έχουν διαβιβαστεί τα στοιχεία, επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει για κάποιον επιπλέον σκοπό, τότε πρέπει, βάσει της ανωτέρω αιτιολογικής σκέψεως, να ζητηθεί εκ νέου η συναίνεση του συνδρομητή.

121. Ο πυρήνας αυτών των αιτιολογικών σκέψεων είναι ότι εναπόκειται στους συνδρομητές να αποφασίσουν εάν θα δημοσιευθούν τα στοιχεία τους σε δημόσιο τηλεφωνικό κατάλογο, καθώς και ότι προς τούτο πρέπει να έχουν ενημερωθεί για τον σκοπό ή τους σκοπούς αυτού του καταλόγου. Εάν οι πάροχοι των καταλόγων αυτών, ήτοι τα πρόσωπα που συλλέγουν τα στοιχεία αυτά μπορούν να διαβιβάσουν σε τρίτους τα συλλεγέντα στοιχεία για τους ίδιους σκοπούς με αυτούς για τους οποίους τα συνέλεξαν, πρέπει οι συνδρομητές να ενημερωθούν σχετικά με αυτή τη δυνατότητα περαιτέρω διαβιβάσεως των στοιχείων τους με μνεία του παραλήπτη ή των κατηγοριών των παραληπτών. Στο σημείο αυτό δεν μνημονεύεται εάν ο συνδρομητής έχει το δικαίωμα να αντιταχθεί σε μια τέτοια διαβίβαση. Μόνον εάν τα στοιχεία πρόκειται να διαβιβαστούν περαιτέρω για άλλο σκοπό, πρέπει να ζητηθεί συμπληρωματική συναίνεση.

122. Συνεπώς, από τις ανωτέρω αιτιολογικές σκέψεις συνάγεται ότι βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να επαφίεται κατ' αρχήν στον συνδρομητή η απόφαση εάν θα περιληφθούν τα στοιχεία του, για έναν συγκεκριμένο σκοπό, σε δημόσιο κατάλογο. Ωστόσο, στη συνάφεια αυτή η συναίνεση αφορά πρωτίστως τον σκοπό της δημοσιεύσεως των στοιχείων σε δημόσιο κατάλογο, πλην όμως δεν αφορά τους φορείς που προσφέρουν τον κατάλογο αυτόν. Τούτο εξηγεί τον λόγο για

τον οποίον ο συνδρομητής πρέπει, βάσει του γράμματος της 39ης αιτιολογικής σκέψεως, απλώς να ενημερωθεί, εφόσον τα στοιχεία του μπορούν να διαβιβαστούν σε τρίτο προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει για τον ίδιο σκοπό, συμπληρωματική δε συναίνεση πρέπει να δίδεται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία ο παραλήπτης των στοιχείων επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει για κάποιον άλλο σκοπό.

123. Ως εκ τούτου, από τις εκτιμήσεις που διατυπώνονται στις ανωτέρω αιτιολογικές σκέψεις συνάγεται ότι το άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι συνδρομητές έχουν μεν κατ' αρχήν το δικαίωμα να αποφανθούν εάν τα προσωπικά στοιχεία τους θα περιληφθούν σε δημόσιο τηλεφωνικό κατάλογο, εντούτοις η συναίνεση αυτή δεν μπορεί να περιορίζεται κατά τρόπο αυθαίρετο σε έναν συγκεκριμένο παρέχοντα τις υπηρεσίες. Συνεπώς, εάν υφίστανται πλείονες ισοδύναμοι πάροχοι δημόσιων τηλεφωνικών καταλόγων σε μια αγορά, οι δε κατάλογοι αυτοί εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό και πληρούν παρεμφερείς λειτουργίες αναζητήσεως, είναι επόμενο να μην έχουν οι συνδρομητές τη δυνατότητα να περιορίσουν τη συναίνεσή τους για τη δημοσίευση των προσωπικών στοιχείων τους, κατά τρόπο αυθαίρετο, σε έναν εξ αυτών των παρόχων.

124. Η ερμηνεία αυτή στηρίζεται στη συστηματική-τελολογική ανάλυση του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες στη συνολική συνάφεια του νομοθετικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

125. Σκοπός του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες είναι η προστασία της ιδιωτικής σφαίρας των φυσικών προσώπων καθώς και των έννομων συμφερόντων των νομικών προσώπων επ' ευκαιρία της δημοσιεύσεως των στοιχείων τους σε δημόσιους τηλεφωνικούς καταλόγους. Ο σκοπός αυτός πρέπει να εναρμονίζεται με την προβλεπόμενη στο άρθρο 5 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας υποχρέωση περί διαθέσεως ενός τουλάχιστον πλήρους καταλόγου συνδρομητών και μιας τουλάχιστον πλήρους τηλεφωνικής υπηρεσίας πληροφοριών καταλόγου, καθώς και με την προβλεπόμενη προς τούτο υποχρέωση περί περαιτέρω διαβιβάσεως στοιχείων την οποία επιβάλλει στις τηλεφωνικές επιχειρήσεις το άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής.

126. Εάν η ελευθερία αποφάσεως που πρέπει να αναγνωριστεί στους συνδρομητές σε σχέση με τη δημοσίευση των στοιχείων τους φθάνει μέχρι του σημείου να μπορούν να συναινέσουν στη δημοσίευση των στοιχείων τους στον διαθέσιμο στο κοινό κατάλογο ενός συγκεκριμένου παρόχου και ταυτόχρονα να μπορούν να αντιταχθούν στην περαιτέρω δημοσίευση των στοιχείων αυτών στον κατάλογο ενός ισοδύναμου ανταγωνιστή για την εξυπηρέτηση του αυτού σκοπού και για την επιτέλεση παρεμφερών λειτουργιών αναζητήσεως, η επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει το άρθρο 5 της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, ήτοι της διαθέσεως ενός τουλάχιστον πλήρους καταλόγου συνδρομητών, διαθέσιμου στο κοινό είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσίας πληροφοριών καταλόγου, θα ματαιωνόταν σε μεγάλο βαθμό. Στην περίπτωση που σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος δραστηριοποιούνται στην αγορά περισσότεροι πάροχοι δημοσίων καταλόγων συνδρομητών και οι συνδρομητές μπορούν να αποφασίσουν κατά το δοκούν, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι οι κατάλογοι αυτοί εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό και οι πάροχοι

είναι ισοδύναμοι μεταξύ τους, τη δημοσίευση των στοιχείων τους σε έναν μόνον κατάλογο, ουδείς εξ αυτών των παρόχων θα μπορούσε πλέον να διασφαλίσει τη διάθεση ενός πλήρους καταλόγου συνδρομητών.

127. Βάσει των εκτιμήσεων αυτών, καταλήγω ότι το άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η συναίνεση των συνδρομητών προκειμένου να περιληφθούν τα προσωπικά στοιχεία τους σε διαθέσιμο στο κοινό κατάλογο συνδρομητών ενός συγκεκριμένου παρόχου, είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσίας πληροφοριών καταλόγου, πρέπει να περιλαμβάνει και την καταχώριση των στοιχείων αυτών σε καταλόγους ισοδύναμων παρόχων που εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό και επιτελούν παρεμφερείς λειτουργίες αναζητήσεως, εφόσον οι συνδρομητές έχουν ενημερωθεί για την ύπαρξη των παρόχων αυτών και τη δυνατότητα δημοσιεύσεως των στοιχείων τους σε αυτούς τους περαιτέρω καταλόγους.

128. Κατά τα λοιπά, η ανωτέρω ερμηνεία του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες συνάδει και με τις αξιολογήσεις των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, στη συγκεκριμενοποίηση των οποίων συμβάλλει η οδηγία αυτή [42]. Πράγματι, όπως επιβεβαίωσε εσχάτως το Δικαστήριο και με την απόφασή του Volker και Markus Schecke [43], το κατοχυρωμένο στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών στοιχείων, το οποίο τελεί σε στενή συνάφεια προς το θεμελιώδες δικαίωμα του σεβασμού της προσωπικής ζωής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, δεν μπορεί να έχει απεριόριστη ισχύ. Αντιθέτως, το δικαίωμα αυτό πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα της κοινωνικής λειτουργίας που επιτελεί και, ως εκ τούτου, να ερμηνεύεται αναλόγως.

129. Ως εκ τούτου, καταλήγω εν συνόψει στην εκτίμηση ότι οι τηλεφωνικές

42 — Βλ., συναφώς, δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

43 — Απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, C-92/09 και C-93/09, Volker και Markus Schecke (Συλλογή 2010, σ. I-11063, σκέψεις 47 επ.).

επιχειρήσεις, οι οποίες καλούνται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας, ήτοι του άρθρου 47 του TKG, να διαβιβάσουν τα συνδρομητικά στοιχεία που έχουν στην κατοχή τους, πρέπει να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στους συνδρομητές να αποφασίσουν εάν τα στοιχεία τους θα περιληφθούν σε διαθέσιμο, είτε απευθείας είτε μέσω υπηρεσίας πληροφοριών καταλόγου, στο κοινό κατάλογο συνδρομητών. Πάντως, εάν ο συνδρομητής αποφασίσει τη δημοσίευση των στοιχείων του σε έναν τέτοιο δημόσιο κατάλογο, τότε δεν έχει το δικαίωμα, δυνάμει του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής σε ηλεκτρονικές επικοινωνίες, να συναινέσει ή να εναντιωθεί στην περαιτέρω διαβίβαση των στοιχείων αυτών σε ισοδύναμους παρόχους δημοσίων καταλόγων συνδρομητών ή υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου που εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό και επιτελούν παρεμφερείς λειτουργίες αναζητήσεως, εφόσον έχει ενημερωθεί για αυτήν τη δυνατότητα περαιτέρω διαβιβάσεως των στοιχείων του καθώς και για το πρόσωπο του παραλήπτη ή των κατηγοριών των πιθανών παραληπτών [44] και εφόσον τα στοιχεία αυτά δεν θα χρησιμοποιηθούν από τον παραλήπτη για άλλους σκοπούς από αυτούς για τους οποίους επετράπη η δημοσίευσή τους από τον συνδρομητή.

130. Βάσει των ανωτέρω, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι εθνική ρύθμιση, δυνάμει της οποίας επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν τηλεφωνικούς αριθμούς σε συνδρομητές υποχρεούνται να διαβιβάζουν τα στοιχεία των συνδρομητών, στους οποίους οι επιχειρήσεις αυτές δεν χορήγησαν οι ίδιες τηλεφωνικούς αριθμούς, με σκοπό τη διάθεση στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος, είναι σύμφωνη προς το άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, εφόσον διασφαλίζεται ότι οι συνδρομητές έχουν ενημερωθεί τόσο για την υποχρέωση αυτή περαιτέρω διαβιβάσεως των στοιχείων σε παρόχους διαθέσιμων στο κοινό καταλόγων συνδρομητών όσο και σχετικά με τον κύκλο των παρόχων τέτοιων καταλόγων καθώς και σχετικά με το περιεχόμενο, τον σκοπό και τις λειτουργίες αναζητήσεως που επιτελούν οι κατάλογοι αυτοί και έχουν συναινέσει στη δημοσίευση των στοιχείων τους στους οικείους καταλόγους. Εάν υπάρχουν σε μια αγορά περισσότεροι ισοδύναμοι πάροχοι τέτοιων διαθέσιμων στο κοινό καταλόγων συνδρομητών, οι δε κατάλογοι αυτοί εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό και επιτελούν παρεμφερείς λειτουργίες αναζητήσεως, οι συνδρομητές δεν έχουν το δικαίωμα να περιορίσουν κατά τρόπο αυθαίρετο τη συναίνεσή τους για τη δημοσίευση των στοιχείων τους σε έναν εξ αυτών των παρόχων.

44 — Δεδομένου ότι οι τηλεφωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες υπόκεινται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25, παράγραφος 2, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας ήτοι του άρθρου 47 του TKG, στην υποχρέωση διαβιβάσεως των συνδρομητικών δεδομένων σε παρόχους δημοσίων καταλόγων συνδρομητών, μπορούν να εκπληρώσουν την υποχρέωση αυτή μόνον εφόσον έχουν λάβει τη συναίνεση των οικείων συνδρομητών, υποχρεούνται κατ' αρχήν να ενημερώνουν τους συνδρομητές σχετικά με αυτή την υποχρέωση περαιτέρω διαβιβάσεως των στοιχείων ή των ξένων στοιχείων και να διαπιστώνουν στη συνάφεια αυτή εάν οι συνδρομητές συναινούν στη διαβίβαση των στοιχείων τους με σκοπό να δημοσιευθούν σε διαθέσιμους στο κοινό κατάλογο· βλ. άρθρο 20, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, της οδηγίας περί καθολικής υπηρεσίας όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136.

VII — Πρόταση

131. Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Bundesverwaltungsgericht ως εξής:

1) Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 25, παράγραφος 2, της οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εθνική ρύθμιση, όπως είναι αυτή του άρθρου 47 του Telekommunikationsgesetz, δυνάμει του οποίου οι επιχειρήσεις, οι οποίες χορηγούν σε συνδρομητές τηλεφωνικούς αριθμούς, υποχρεούνται να δίδουν τα στοιχεία συνδρομητών, στους οποίους οι επιχειρήσεις αυτές δεν χορήγησαν τηλεφωνικούς αριθμούς, και τα οποία βρίσκονται στην κατοχή τους, με σκοπό την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών παροχής πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών.

Εντούτοις, η θέσπιση μιας τέτοιας ρυθμίσεως από τον εθνικό νομοθέτη δεν συνιστά αντίθετη προς τις διατάξεις της οδηγίας επέμβαση στις εξουσίες που πρέπει να απονέμονται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές δυνάμει της οδηγίας 2002/22, εφόσον η υποχρέωση αυτή επιβλήθηκε ειδικώς σε μία ή πλείονες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά τελικών χρηστών για καταλόγους συνδρομητών και υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου, εκ του λόγου ότι η επιχείρηση αυτή ή οι επιχειρήσεις διαθέτουν σημαντική δύναμη στην αγορά και, με τον τρόπο αυτόν, καθιστούν δυσχερή την είσοδο άλλων παρόχων σε αυτήν, σε αυτή δε την αγορά δεν υφίσταται αποτελεσματικός ανταγωνισμός. Η διαπίστωση σχετικά με το εάν υπάρχει ένας τέτοιος σκοπός και το εάν η εθνική ρύθμιση έχει ένα τέτοιο περιεχόμενο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο.

2) Εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας επιχειρήσεις, οι οποίες χορηγούν τηλεφωνικούς αριθμούς σε συνδρομητές, υποχρεούνται να διαβιβάζουν τα στοιχεία των συνδρομητών, στους οποίους οι επιχειρήσεις αυτές δεν χορήγησαν οι ίδιες τηλεφωνικούς αριθμούς, με σκοπό τη διάθεση στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και καταλόγων συνδρομητών, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος, είναι σύμφωνη προς το άρθρο 12 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφόσον διασφαλίζεται ότι οι συνδρομητές έχουν ενημερωθεί τόσο σχετικά με την υποχρέωση αυτή περαιτέρω διαβιβάσεως των στοιχείων σε παρόχους διαθέσιμων στο κοινό καταλόγων συνδρομητών όσο και σχετικά με τον κύκλο των παρόχων τέτοιων καταλόγων καθώς και σχετικά με το περιεχόμενο, τον σκοπό και τις λειτουργίες αναζητήσεως των καταλόγων και έχουν συναινέσει στη δημοσίευση των στοιχείων τους στους οικείους καταλόγους. Εάν υπάρχουν πλείονες ισοδύναμοι πάροχοι τέτοιων διαθέσιμων στο κοινό καταλόγων συνδρομητών σε μια αγορά και εάν οι κατάλογοι αυτοί εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό και επιτελούν παρεμφερείς λειτουργίες αναζητήσεως, οι συνδρομητές δεν έχουν το δικαίωμα να περιορίσουν, κατά τρόπο αυθαίρετο, τη συναίνεσή τους για τη δημοσίευση σε έναν εξ αυτών των παρόχων.